

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav pro archeologii

Bakalářská práce

Petra Kabeláčová

Drobná keramická plastika ze středověké Prahy

Small ceramic figures from medieval Prague

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucímu práce prof. PhDr. Janu Klápštěmu, CSc. za vstřícnost, trpělivost a cenné rady. Za poskytnutí podkladů a zpřístupnění nálezů děkuji paní Sylvii Svatošové a dalším pracovníkům z Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v hlavního městě Praze, paní Haně Nedvědové z depozitáře Muzea hlavního města Prahy, Mgr. Martinovi Vyšohlídovi z Archaii o.p.s. a Mgr. Milanovi Kuchaříkovi z Labrys o.p.s. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, za jejich podporu během celého mého studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 12. července 2017

.....

Petra Kabeláčová

Abstrakt

Práce se zabývá základní problematikou drobné středověké plastiky 13. až 16. století. Ta zahrnuje kromě plastik považovaných zpravidla za hračky a devocionálie, také miniatury nádob, které bývají řazeny mezi hračky. Důležitou součástí této práce je také katalog, který shromažďuje pražské nálezy z uvedených kategorií. Dalším tématem jsou úvahy o poutních místech nižšího řádu, indikovaných právě keramickými figurkami světců. V závěrečné části se práce věnuje tématu postavení dětí ve středověké společnosti a možnostem přispění archeologie k této problematice.

Klíčová slova

Praha, středověk, keramická plastika, dětské hračky, figurky svatých, miniatury nádob

Abstract

The thesis deals with basic issues of small medieval ceramic figures from the 13th to the 16th century. This includes, in addition to figures generally considered toys and devotionalia, also miniature containers, which are classified as toys. An important part of this work is also a catalogue which gathers Prague finds from the above mentioned categories. Another topic is the reflection of lower order pilgrimage sites, indicated by the ceramic figures of saints. In the final part, the thesis deals with the topic of the status of children in medieval society and the possibilities of contribution of archaeology to this issue.

Key words

Prague, middle ages, ceramic figures, children's toys, figures of the saints, small containers

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. STAV BĀDÁNĀ	8
3. PROBLEMATIKA DROBNĚ STŘEDOVĚKĚ PLASTIKY Z 13. – 16. STOLETĀ	10
3.1. Možnosti datování	10
3.2. Funkce drobné středověké plastiky	11
3.3. Možné předlohy drobných plastik	12
4. PRODUKCE DROBNÝCH KERAMICKÝCH PLASTIK VE STŘEDNĀ EVROPĚ	14
4.1. Pražská místa produkce	14
4.1.1. Truhlářská ulice (Praha 1 – Nové Město)	15
4.1.2. Palác Národní (Praha 1 – Nové Město).....	16
4.2. Další vybraná středoevropská města	18
4.2.1. Vratislav	18
4.2.2. Hlohov (Głogów)	18
4.2.3. Cāchy	19
4.2.4. Augsburg	19
4.2.5. Kolín nad Rýnem	20
4.2.6. Norimberk	20
5. ZPŮSOB VÝROBY	22
5.1. Plastiky ručně modelované	22
5.2. Plastiky vyráběné pomocí formy	22
5.3. Výroba forem	23
5.4. Materiál a úprava povrchu	24
6. MOTIVY KERAMICKÝCH PLASTIK	25
6.1. Antropomorfní plastika	25
6.1.1. Panenky s čepcem kruseler	25
6.1.2. Ženské postavy	27
6.1.3. Ježíšci	27
6.1.4. Madony	28

6.1.5.	Světcí.....	28
6.2.	Zoomorfní plastika.....	29
6.2.1.	Koníčci a jezdecká plastika.....	29
6.3.	Ostatní předměty.....	32
6.3.1.	Aquamanile	32
6.3.2.	Miniaturní nádoby	33
6.3.3.	Miniaturní nádoby s kuličkou	34
6.3.4.	Chrastítka	34
7.	POUTNÍ MÍSTA INDIKOVANÁ KERAMICKÝMI PLASTIKAMI SVĚTCŮ.....	35
8.	POSTAVENÍ DĚTÍ VE STŘEDOVEKÉ SPOLEČNOSTI	37
9.	ZÁVĚR.....	39
10.	KATALOG PRAŽSKÝCH NÁLEZŮ DROBNÝCH KERAMICKÝCH PLASTIK	41
11.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	93
12.	OBRAZOVÝ KATALOG NÁLEZŮ.....	99
13.	SEZNAM PŘÍLOH.....	142
14.	PŘÍLOHY	143

1. ÚVOD

Drobná středověká plastika nám umožňuje nedocenitelný pohled do života středověké společnosti. Díky ní můžeme lépe poznat volný čas a duchovní sféru života dospělých i dětí. Avšak i při zkoumání těchto předmětů často narážíme na problém jejich nevyjasněné funkce, přičemž její určení mnohdy ztěžuje velká fragmentárnost těchto nálezů, která je ovšem logická, jelikož jde o předměty, jež se nejednou nalézají v odpadních jímkách, nebo jsou rozptýleny ve vyrovnávacích vrstvách, kam se většinou dostaly až na sklonku svého užívání.

Tato práce shrnuje základní problematiku drobné středověké plastiky z 13. až 16. století. V prvních kapitolách je zaměřena pozornost na možnosti jejího datování a otázky spojené s její možnou funkcí a předlohami. Dále se v této části práce soustřeďuje na výrobní místa ve střední Evropě, kde je podkapitola věnována možné produkci plastik v pražském prostředí. Po této kapitole se práce zabývá způsoby výroby plastik a jejími možnými motivy, které se v dosavadních nálezech vyskytují. Poslední dvě závěrečné kapitoly se vztahují k tématu poutních míst indikovaných keramickými plastikami světců a postavení dětí ve středověké společnosti, ke kterému tyto plastiky zásadně přispívají.

Jedním z hlavních cílů této práce je shromáždit dosavadní nálezy plastik z výše zmíněného období z území Prahy, které jsou považovány za hračky pro děti i dospělé, dále plastiky označované jako devocionálie a miniaturní nádoby, jejichž funkce mnohdy bývá nejasná. Jedná se o nálezy, které většinou nebyly doposud publikovány. Bohužel u značného množství plastik, které jsou uvedeny v katalogu, není známé přesné místo jejich nálezu. Jde o nálezy staršího data nalezení, které byly znovuobjeveny během inventur v depozitářích.

2. STAV BĀDÁNĪ

Keramická plastika se vyskytuje v materiální kultuře již od pravěku a je pro archeology jakýmsi nevšedním objektem nálezového inventáře, ale i přes tento fakt byla drobná středověká plastika v archeologickém výzkumu trochu opomíjena. Zájem o její studium plně propukl až v závěru 20. století. Velkou pramennou studnicí o tématu středověké keramické plastiky je rozsáhlá západoevropská, zejména německá literatura. Mezi prvními badateli na území dnešní České republiky byl *J. Blekta (1937)*, autor článku o středověkých figurkách jezdců ze Smilova hradiska, které dále porovnával s jezdeckou plastikou z Mladče. V poválečném období se *J. Skutil (1947)* zabýval pravěkými nálezy hraček. Dále *Antonín Liška (1948)* popsal středověkou keramickou plastiku ze sbírek Muzea hlavního města Prahy, která podle něj napovídá o tvůrčím úsilí tehdejších lidí a vlivu umění na širokou vrstvu obyvatelstva. Toto také potvrzuje archeolog *Zdeněk Smetánka (1961)*, který upozorňuje na vypovídající hodnotu drobné hrnčírské plastiky modelované „z volné ruky“, která nám může poskytnout představu o možnostech výtvarného projevu nižších vrstev a posloužit jako „...nejbezpečnější příklad výtvarné tvorby vznikající mimo oblast vysokého umění...“ (*Smetánka 1961, 107*). Také etnolog *Emanuel Hercík (1951)* přispěl k tématu publikací Československé lidové hračky, kde poukazuje na hračky od pravěku až po současnost. Dalším v této problematice pokrokovým a dodnes citovaným dílem je článek etnografa *Václava Buriana (1962)*, který se pokusil o vytvoření typologie plastik koníčků, mimo jiné také předkládá teorii výroby těchto figurek. Z rakouského prostředí zpracovala nálezy koníčků archeoložka *Sabine Felgenhauer (1974)* v článku *Tönerne Spielzeugpferdchen des Mittelalters in Österreich*, která se opírala o typologii, kterou vytvořil výše zmíněný *V. Burian (1962)*. Od 80. let minulého století masivně vzrostl zájem o toto téma, jak v české, tak zahraniční literatuře. Příčinou je hlavně růst zájmu o všední život prostého člověka ve středověku. Průlomovým dílem a dosud nejrozsáhlejším zpracováním problematiky drobné keramické plastiky je obsáhlý článek německé archeoložky *Vereny Hoffmann (1996)*, která zanalyzovala všechny archeologické nálezy z území Saska považované za hračky nebo předměty s nimi související. Porovnávala je nejen s nálezy z Německa, ale také Polska, Čech, Moravy či Maďarska. Zabývala se také technologií výroby, jejich funkcí, přičemž vytvořila také typologii jezdecké plastiky a figurek koníčků. Do práce též zahrнула i úvahu o postavení dítěte ve středověké společnosti z filozofického, psychologického a historického hlediska spolu s doprovodem ikonografických a uměleckohistorických pramenů. Dalším přínosným pramenem je dílo německé dvojice *Eveline Grönke a Edgara Weinlicha (1998; 1999)*, kteří

ve své publikaci *Mode aus Modeln* prezentují sbírku středověkých keramických plastik Národního germánského muzea v Norimberku, kde se hlavně zaměřují na soubor nálezů tzv. *Kruseler panenek*, ke kterým vytvořili typologii. Také řeší otázku Norimberku jako centra výroby těchto specifických artefaktů. Z polských badatelů se středověkým keramickým plastikám věnuje především *Tomasz Borkowski (1998; 2004)*, který zpracoval nálezy ze Slezska. Ze Slovenska můžeme zmínit katalog nálezů středověké figurální keramiky, který zpracoval *Michal Slivka (1991)*. V České republice se tímto tématem intenzivně zabývá *Zdeňka Měchurová (1988; 1990; 1994; 2009; 2010)*, která zpracovala nálezy koníčka a jezdecké plastiky z prostředí Moravy, ze které můžeme ještě uvést nepublikovanou bakalářskou diplomovou práci *Kamily Mátychové (2011)*, která shrnula dosavadní nálezy středověkých keramických plastik ze Severní Moravy. Z území Čech dosud žádná komplexní práce či publikace, která by poskytla ucelený náhled na tento archeologický materiál, neexistuje. Plastiky jsou publikovány útržkovitě většinou po jednotlivých nálezech nebo nálezových souborech z jednotlivých výzkumů. Nálezy drobné keramické středověké plastiky z území Prahy se zabývala ve své nepublikované diplomové práci *Šárka Juřinová (2015)*, která shrnuje plastiku nalezenou při výzkumu náměstí Republiky nebo dále studie *Tomasze Cymbalaka a Nely Hladíkové Trachtové (2016)*, kteří zanalyzovali a publikovali keramické plastiky ze záchranného výzkumu z ulic Národní - Mikulandská, které by mohly poukazovat na místo výroby středověkých votivních plastik.

3. PROBLEMATIKA DROBNÉ STŘEDOVĚKÉ PLASTIKY Z 13. – 16. STOLETÍ

Keramická plastika v mnoha ohledech představuje užitečný a nepostradatelný zdroj informací, ale bohužel i při jejím studiu se často setkáváme s problémy, jež ztěžují její bližší poznání, které by umožnilo daleko větší možnost nahlédnout do tajů středověké společnosti a její kultury.

3.1. Možnosti datování

Datování drobných keramických středověkých plastik je jedna z hlavních nesnází této materiální skupiny. Jelikož se ve většině případů jedná o datačně necitlivé předměty, a tudíž nálezový kontext, podle kterého mohou být rámcově chronologicky zařazeny, je velmi důležitý. Bohužel velkému množství figurek, které jsou součástí muzejních sbírek, často nálezové okolnosti zcela chybí. Jde totiž u velkého množství plastik o nálezy staršího data nalezení nebo předměty darované ze soukromých sbírek, mnohokrát nelze zjistit přesné místo nalezení, natož nálezový kontext. V jiných případech mohou být figurky nahodilými nálezy například objevenými během povrchových sběrů (*Adamska 2013, 144; Borkowski 1998, 47; Čapek – Menšík – Prokop 2014; Grönke – Weinlich 1998, 13*). Podle D. Adamska činí také potíž v datování určitá standardizace sériově vyráběných plastik a jejich časté kopírování, a proto nebyly přidávány prvky, podle kterých by bylo možné výrobky odlišit (*Adamska 2013, 154*).

I přesto, že většina plastik nenese prvky, které by je pomohly datovat, trochu nápomocná nám může být technika jejich výroby. Známe dva způsoby, kterými byly keramické figurky zhotovovány, a to buď ruční modelací, nebo za pomoci jednodílné či dvojdílné formy. S ručně tvarovanou středověkou plastikou se setkáváme již ve 12. století, naproti tomu figurky utvářené formami, nejdříve jednodílnou se běžně vyskytují až ve 14. století, a formy dvoudílné se běžně začínají používat v 15. století. Nicméně i toto datování může být zavádějící. Přesto, že od 14. století se začíná uplatňovat výroba pomocí forem, tak se souběžně s nimi stále vyráběla i plastika ručně modelována a to i v 15. a 16. století (*Bláha 2002, 24; Grönke – Weinlich 1998, 13; Hoffman 1996, 136*).

Dalším příkladem pomůcky napomáhající v dataci figurek může být jejich oděv či zobrazení erbu. I když je výše v textu několikrát zmíněno, že plastiky ve většině případů nedisponují datačními prvky, existují figurky, které tuto vlastnost mají. Panenky s kruselerem, které charakterizuje dobové oblečení a hlavně tento typ šlojíře, který byl rozšířený v období

od 40. let 14. až do první třetiny 15. století. Díky němu je možné tyto plastiky téměř přesně chronologicky zařadit, a to na základě jeho variant (*Bravermanová 2011, 208-209; Grönke – Weinlich 1998, 34-41*).

Jako pomocný datační prostředek také může posloužit vyobrazení erbu. Ten se na plastikách objevuje velmi ojediněle. Může se například vyskytovat na štítech rytířů. Zajímavým nálezem je fragment plastiky lva, který má funkci štítonoše, na jehož štítu je vyobrazen erb. Tato plastika byla nalezena při výzkumu v Kolíně nad Rýnem, kde bylo odhaleno výrobní místo keramických plastik. Na erbu byly znázorněny tři koruny a plameny. Tento výjev byl na erbech v Kolíně běžný v poslední čtvrtině 15. století. Na základě této indicie R. Neu-Kock stanovila spodní hranici doby výroby keramického zboží nalezeného ve stejné odpadní jámě na pozdní 15. století (*Neu-Kock 1993, 13*).

3.2. Funkce drobné středověké plastiky

Další otázku, kterou je nutné si položit při studiu drobných středověkých plastik je jejich funkce a význam. Tyto figurky jsou nejčastěji odborníky považovány za hračky pro děti i dospělé nebo jako devocionálie.

Za jednoznačné hračky bývají označovány plastiky koníčků a jezdecká plastika. Ta měla sloužit dětem i dospělým k imitaci turnajů, které se ve středověku těšily velké oblibě. Mezi další předměty určené pro hru bychom mohly zařadit také tzv. zvukové hračky, které představují v keramickém materiálu různá chrastítka a píšťalky, přičemž ani tyto plastiky nemusely být určeny pouze pro hraní. Píšťalky mohly být využívány jako vábničky nebo jako signální píšťalky. U chrastítek zase nelze vyloučit jejich ochranný význam (*Hoffman 1996, 134; Mašková 2014, 250; Měchurová 2010, 98*).

Kromě toho, že plastiky byly používány při hře, setkáváme se s jejich využitím také v náboženské sféře, kde byly brány jako devocionálie nebo předměty votivního charakteru.

Postavy světců, nebo i jiných náboženských motivů, které chránily svého držitele před nemocemi a utrpením (*Borkowski 1998, 53*), mohly být umísťovány do domácích oltářků. Lidé si je také přinášeli ze svých poutí za pokáním (*Neu-Kock 1993, 23-24*). Stejně tak mohly být například figurky nahých Ježíšků/chlapců darovány na Vánoce nebo Nový rok. Dalším zajímavým příkladem možného využití figurek může být nález torza figurky s podstavcem, která byla nalezena při výzkumu na nádvoří radnice v Českých Budějovicích. Ta byla vložena do objektu, který byl součástí základů stavby, a tudíž u ní nelze vyloučit, zda se nejedná o základovou obětinu (*Čapek – Militký 2016, 224*).

Jak sama V. Hoffman podotýká, funkci drobných středověkých plastik nelze takto jednostranně kategorizovat, jelikož je pravděpodobné, že se funkce figurek často prolínala, nebo lišila podle jejich použití pro různé účely v rozličných situacích. Je tedy možné, že například figurky světců byly využívány ke hře při přehrávání náboženských příběhů. A jak V. Hoffman zdůrazňuje, znalost náboženských příběhů hrála důležitou roli ve výchově dětí v období středověku (*Hoffman 1996*, 136).

Z těchto důvodů je určení funkce jednotlivých figurek možné pouze tehdy, pokud známe přesné nálezové okolnosti, které by mohly blíže napovědět k jejímu použití. Bohužel dalším problémem, který ztěžuje interpretaci figurek, je fragmentárnost nálezů, kdy je často nalezena pouze končetina, či torzo těla bez hlavy nebo jiných údů, které neposkytují další bližší informace, jež by napověděly o funkci nálezů (*Adamska 2013*, 154).

3.3. Možné předlohy drobných plastik

Častým předmětem diskuzí je otázka vlivu „vysokého umění“ na tvorbu keramické plastiky především „sakrální“ a do jaké míry jím byla ovlivňována. Z tohoto hlediska je při jejím studiu důležitá uměleckohistorická analýza, která tyto vlivy může odhalit (*Bláha 2002*, 23, 24).

Podle J. Bláhy se s možným vlivem „vysokého umění“ na ztvárnění plastik můžeme setkat u fragmentu plastiky Ukřižovaného nalezeného v obci Staats v Německu, který byl pokrytý šedohnědou glazurou. Ta pravděpodobně měla napodobovat vzhled reálné předlohy, která zřejmě byla z bronzu (*Bláha 2002*, 25). Dalším příkladem mohou být figurky madon z opatství v Einsidelnu, které byly vyráběny pro příchozí poutníky. Předlohou madony byla tamní milostná Madona, která byla cílem věřících (*Bláha 2002*, 26-27).

Za další důkaz o inspiraci výrobců „vyšším uměním“ mohou být považovány nálezy madon, které jsou opatřeny podstavcem, se kterým jsou zobrazovány právě madony „vysokého umění“ (*Grönke – Weinlich 1998*, 15). E. Grönke a E. Weinlich se domnívají, že figurky nebo spíše formy na jejich výrobu, které byly takto ovlivněny, mohly být s největší pravděpodobností vyráběny pouze ve větších městech, kde tyto předlohy bylo možné spatřit (*Grönke – Weinlich 1998*, 20). Podle R. Neu-Kock ani kaolinové figurky nejsou izolovaným projevem folklóru, jak podotýká i G. V. Grimm, právě jejich bílou barvou se snažili výrobci evokovat pocit luxusu, který vzbuzovaly sochy vysokého umění ze slonoviny nebo alabastru (*Grimm 2013*, 54; *Neu-Kock 1993*, 4).

K této problematice můžeme uvést také názor Z. Smetánky, který navrhuje nejbezpečnějším příkladem výtvarné tvorby, která vzniká bez ovlivnění „vysokým uměním“

plastiky, které jsou vyrobeny ruční modelací bez použití formy. Tento způsob výroby vylučuje podíl na jejím ztvárnění někoho jiného než hrnčíře. Také uvádí, že hrnčíři patřili až na výjimky k chudší části středověkého obyvatelstva a měli minimální účast na rozvoji „vysokého umění“ (*Smetánka 1961, 107*).

4. PRODUKCE DROBNÝCH KERAMICKÝCH PLASTIK VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Pozdně středověké keramické plastiky jsou nacházeny v celé střední Evropě, přičemž se vyskytují převážně v Německu (*Grönke – Weinlich 1998; Hoffman 1996*), Nizozemí, v Čechách, na Moravě (*Měchurová 1988, 1990, 1994, 2009, 2010*), v polském a českém Slezsku (*Bláha 1996, 1999, 2002; Borkowski 1998, 2004*), ale také na Slovensku (*Slivka 1991*), v Rakousku (*Falgenhauer-Schmiedt 1974*) a v Maďarsku.

Ačkoliv technologické znalosti výpalu a práce s keramickou hmotou patří k základním dovednostem hrnčírů, složitě modelované figurky z „volné ruky“ nebo výroba prvotní formy (kadlubu) ze které byly poté vyráběny plastiky, již vyžadovaly určitou manuální zručnost (*Adamska 2013, 145*). Vystává tedy otázka, zda byly plastiky součástí produkce běžných hrnčírů nebo se jedná o výrobek řemeslníků ze specializované dílny. Odpověď na tuto otázku není jednoduchá, ani odborníci nesdílejí stejný názor. Podle E. Grönke a E. Weinlicha mohl v zásadě téměř každý hrnčír vyrábět plastiku ručně modelovanou, nebo otisknutou z forem. Vytvoření prvotní formy mohlo být značně náročné, ale z každé figurky bylo poměrně jednoduché vytvořit formu druhotnou (viz kap. 5.3.). Podle nich tomu tak pravděpodobně bylo až do 16. století, kdy na jeho počátku začaly ve větších městech vznikat cechy tzv. „Bilderdrückerů, Bilderbäckerů nebo Bildermachů“, a tím se produkce omezila cechovními zákony. Tyto spolky jsou známy z Porýní, Vestfálska a Nizozemí. Z měst, ve kterých se vyskytovaly, můžeme jmenovat Hannover, Utrecht, Cáchy, Kolín nad Rýnem, Mohuč, Worms, Štrasburk a Norimberk. Také zdůrazňují, že odpověď na otázku výrobců forem plastik se bude regionálně lišit (*Grönke – Weinlich 1998, 20-21*). H. Chybová se zase domnívá, že výroba drobných keramických plastik, resp. forem mohla být podobně jako u dekorativních kachlů výsadou jen určité skupiny hrnčírů, kteří se orientovali v gotické plastice, malbě, dřevořezbě, ale také křesťanské ikonografii (*Chybová 2009, 135*).

4.1. Pražská místa produkce

V současné době můžeme z území Prahy uvažovat minimálně o dvou místech, kde pravděpodobně probíhala výroba keramických figurek. Tyto lokality možné produkce jsou uvedeny níže. Vzájemně se od sebe liší charakterem nalezeného materiálu, kdy v Truhlářské ulici se patrně jednalo o výrobu hraček, oproti tomu v Mikulandské ulici výrazně převazují plastiky náboženského charakteru

4.1.1. Truhlářská ulice (Praha 1 – Nové Město)

V roce 2007 proběhl záchranný archeologický výzkum v prostoru dvora objektu čp. 1518 v Truhlářské ulici, který prováděla ARCHAIA Praha o.p.s. Výzkum vyvolala plánovaná výstavba nových suterénů a podzemních garáží ve dvoře rekonstruovaného domu (Svoboda 2008, 40).

Zjištěné, neporušené, historické nadloží doložilo intenzivní vývoj na zkoumané ploše od 14. do 17. století. K nejzajímavějším nálezům můžeme zařadit pec s keramickými zlomky, která byla nalezena v jihozápadním rohu dvora spolu s předpecní jámou. V tomto případě nelze vyloučit možnost existence hrnčářské výroby, ostatně Truhlářská ulice byla na konci 14. století nazývána ulicí Hrnčářskou (Svoboda 2008, 40). Byla pojmenována právě podle řemesla, které se zde praktikovalo, a jehož příslušníci se na tomto místě během 14. až 15. století usazovali a pracovali (Kašpar – Žegklitz 2009, 79). Zároveň jsou známy další doklady této výroby i z výzkumů prováděných v okolí (Svoboda 2008, 40).

Zjištěné torzo keramické pece s předpecní jámou (objekt 17) ve svých výplních obsahovalo fragmenty keramiky pravděpodobně ze začátku 15. století. Datace byla ztížena druhem nalezeného keramického materiálu, jelikož se jednalo především o technickou keramiku v podobě tyglíků. Přesné chronologické zařazení tohoto typu nádob, je obtížné. Výzkumníci tudíž nádoby datovali pouze podle druhu použitého materiálu, keramické hlíny a způsobu výpalu (Svoboda 2008, 48).

K odhalenému torzu pece se stratigraficky vázala střepovitá vrstva (s. j. 086), kterou tvořily výhradně keramické zlomky. Dále byla nalezena odpadní jáma hrnčáře (objekt 26), která sloužila k uložení nepovedených výrobků. Ta byla na základě charakteru a četnosti keramických nálezů, které byly identické s keramickými zlomky ve střepovité vrstvě (s. j. 086), zařazena do stejného časového horizontu. Jáma obsahovala četné keramické fragmenty, včetně celých nádob, které byly datovány na začátek 15. století. Společně s nimi se v objektu vyskytovalo větší množství malých džbánek (miniatury), které dosahovaly maximální výšky 5 cm. Mezi nálezy z výplně objektu se také nacházelo i množství polámaných plastik keramických koníčků o velikosti do 10 cm. Stratigrafický vztah mezi tímto objektem a objektem, který zahrnoval keramickou pec, nebylo možné určit. A to z důvodu, že horní partie odpadní jámy (objekt 26) byly narušeny mladším zásahem (Svoboda 2008, 48-49).

Soubor nalezených plastik obsahuje 98 částí plastik koníčků. Poškozených figurek, kterých se zachovala více jak polovina objemu jejich těl, je evidováno 23 kusů. Dále se v

souboru vyskytuje 25 poškozených, nebo ulomených hlaviček koníčků, avšak ani jedna hlavička nepatří k nalezeným torzálním tělům ostatních koníčků. Tudíž nebylo možné další zlomky zkompletovat. Zároveň se nepodařilo dohledat ani zbylé chybějící části těl. Podle výzkumníků se tak očividně nevyskytovaly na ploše vymezené pro tento výzkum. V této odpadní jámě keramické dílny byly kromě plastik koníčků a miniaturních nádob nalezeny v malém množství poklice (6 kusů), červeně malované džbány (3 kusy) a jeden necelý kahan (Svoboda 2008, 75-76).

Z původního rozsahu plochy, na které byl prováděn záchranný výzkum, se bohužel zachovalo pouze necelých pět procent. Určitě zajímavým faktem, a také důležitým pro naše další poznání pražské produkce keramických plastik je, že větší podíl vyráběných produktů v odhalené keramické dílně zastupovaly právě keramické hračky. Ty byly reprezentovány plastikami koníčků a miniaturními nádobkami, na rozdíl od minimální produkce keramického inventáře vrcholného a pozdního středověku, který je běžně nalézán v městském prostředí (Svoboda 2008, 75).

4.1.2. Palác Národní (Praha 1 – Nové Město)

Další možné produkční místo drobné keramické plastiky bylo objeveno během záchranného výzkumu v roce 2013, který realizoval odbor archeologie NPÚ v Praze. Ten probíhal na ploše tří novoměstských parcel u křižovatky tvořené ulicemi Mikulandskou a Národní. Akci vyvolala plánovaná výstavba komplexu Palác Národní. Při záchranných pracích ve dvoře dnešního domu čp. 135/II., kde se původně vyskytovala zadní část střední partie domovní parcely, která vznikla po polovině 14. století, tedy po založení Nového Města pražského, byla odkryta mělčí jáma (objekt V642), jež obsahovala množství drobné keramické plastiky. Podle keramických zlomků, které se nacházely ve stejném úseku nadloží, lze tento objekt datovat do období od přelomu 13. a 14. století až do poloviny 14. století. Do tohoto období je možné chronologicky zařadit také sousedící pyrotechnický objekt, u kterého bohužel nelze přímo potvrdit, zda se jedná o keramickou pec. V jeho výplni byly nalezeny zlomky keramického materiálu, které spolu se stratigrafickou situací zařadily objekt do 14. století. Nevelká hloubka sledovaných objektů pravděpodobně zapříčinila stavební a zemní činnost v raném novověku, která odstranila horní části objektů, a tudíž jejich původní hloubku nelze určit (Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 28-31).

Soubor plastik, který byl nalezen v objektu V 642 a autory článku nazývaný depotem, obsahoval 37 figurek. V největším počtu je zastoupena plastika znázorňující Madonu držící v ruce malého Ježíška a atribut v podobě jablka či koule. Ta čítá celkem 21 totožných

exemplářů, které byly vyrobeny za pomoci jednodílné formy. V pořadí druhou nejobsáhlejší skupinou obsahující 8 opět identických figurek zobrazující mladého Ježíše. Tyto plastiky jsou stejně jako výše zmíněné figurky Madon dochovány bez výjimky s ulámanými hlavami. Nicméně na rozdíl od madon, jejichž hlavy nalezeny nebyly, se u těchto mladých Ježíšů fragmentárně dochovaly (celkem 3 kusy) spolu s nimi v jámě (objekt V 642). Plastika znázorňující mladého Ježíše byla interpretována právě na základě jeho hlavy, která byla obklopena svatozáří, jelikož Ježíšovo samotné, bezhlavé tělo není opatřeno žádnými atributy, které by napomohly k jeho bližšímu zařazení. Stejně jako spolu nalezené Madony, jsou tyto plastiky vytlačeny jednodílnou formou. Kromě figurek Madon, Ježíšků a jejich hlav se v souboru vyskytovala postava, s největší pravděpodobností ženy, ze které se dochovala pouze spodní část s drapovanými šaty bez atributů. Z tohoto důvodu ji nelze přesněji interpretovat. I tato plastika byla vytvarována jednodílnou formou, a stejně jako u všech figurek z tohoto souboru, byla její zadní strana vyříznutá ve tvaru klínu, který pravděpodobně mohl sloužit ke snížení pnutí při výpalu (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 33-42*).

Včetně souboru plastik z objektu bylo během výzkumu nalezeno 46 keramických figurek. Ty zobrazují plastiku různých motivů i pravděpodobných funkcí. Z celého souboru jich bylo 37 zařazeno mezi plastiku náboženského či votivního účelu. Mezi ně patří figurky výše uvedených Madon, mladých Ježíšů nebo také postava pravděpodobně svaté Alžběty a Ježíška v kolébce. Tyto dvě figurky včetně pěti plastik stejných Madon (které jsou shodné s Madonami z objektu V 642), dvou mladých Ježíšů a jedné jejich hlavy (také shodnými s plastikami z objektu V 642), sedmi plastik koníčků a jednou plastikou znázorňující jezdce na koni, byly nalezeny mimo objekt V 642 a podle autora s ním nesouvisí. Zbylých 8 nálezů představují figurky s motivy světskými (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 34-43*).

Plastika, která pravděpodobně představuje svatou Alžbětu je formována na rozdíl od ostatních plastik náboženského motivu nalezených při tomto výzkumu, za pomoci dvoudílné formy. Figurka s chybějící hlavou v pravé ruce svírá džbán či konev a na zadní straně má vyobrazený cop. Na základě těchto atributů a analogií můžeme usuzovat, že se s největší pravděpodobností jedná o svatou Alžbětu Durynskou. Poslední plastikou s možným náboženským významem je zobrazení Ježíška ležícího v postýlce, či kolébce. Ta znázorňuje postavu (Ježíška se svatozáří?), jež leží na polštáři a je přikryta přikrývkou. Jak již bylo uvedeno, zbylé figurky představují nálezy se světskou tematikou. Zde se jedná o plastiky fragmentárního stavu, jako jsou nohy a hlava zvířete, koníček s křeslovitým sedlem a otvorem v hrudi a jezdec na koni, u něhož se dochovala pouze část těla koně s nohama jezdce a zdobeným sedlem (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 39-43*).

Na základě malé pestrosti souboru plastik a jejich koncentrace v zásypu objektu, který je v těsné blízkosti pyrotechnického zařízení, se můžeme domnívat, že jde o jedno z prvních archeologicky dokumentovaných výrobních míst středověkých votivních plastik na území Prahy (Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 48).

4.2. Další vybraná středoevropská města

Níže jsou uvedena vybraná středoevropská města, kde byla archeologicky doložena výroba plastik, nebo je její výskyt velmi pravděpodobný. Znalost okolních středoevropských produkčních míst je velmi důležitá, jelikož jak bylo několikrát potvrzeno, u mnohých z nich byly zpozorovány vlivy ostatních dílen.

4.2.1. Vratislav

V roce 1999 byl během výzkumu na náměstí Dominikánů odhalen objekt interpretovaný jako chladírna. V něm byl nalezen soubor, který obsahoval téměř dvě stě (191) figurek, které byly z velké části poškozeny popraskáním, přepálením nebo nerovnoměrným vypálením. Proto archeologové celý soubor interpretovali jako nepovedené výrobky, a tedy odpad z hrnčířovy dílny eventuálně „Bilderbäckerovo“. Tento nález velmi obohatil dosavadní poznání, jelikož soubor je datován pomocí průvodní keramiky, kromě toho je datace podložena dendrochronologickými daty získanými z dřevěné konstrukce nalezené uvnitř objektu, která datovala výrobu plastik po roce 1410. Celý soubor tak lze zařadit do první poloviny 15. století. Většina figurek byla vyrobena z hrubé hlíny a lisována za pomoci dvoudílných forem. Co se týče vyskytujících se motivů, tak z celkového počtu 191 figurek bylo určeno 152 položek náboženských motivů, přičemž nejvíce zastoupenou skupinu představovaly plastiky Ježíšků. Mezi náboženskými motivy můžeme dále identifikovat světce, například svatou Kateřinu s kolem, svatou Barboru s věží, svatou Markétu s drakem a svatou Hedviku Slezskou s kostelem a botami. Právě plastika svaté Hedviky Slezské, která je místní patronkou, může napovídat, že se jedná o místní produkci. Mezi figurkami se světskou tematikou nalezneme ženy oblečené v dobových šatech a jezdecké plastiky (Borkowski 2004, 207-214).

4.2.2. Hlohov (Głogów)

Na Starém městě v Hlohově bylo během let 1988 - 2010 nalezeno třináct zlomků keramických figurek. Z toho šest kusů bylo objeveno u kostela svatého Mikuláše, zbytek nálezů byl roztroušen po Starém městě, a to na křižovatce ulic Grodzkiej a Garncarskiej, dále

mezi náměstím a ulicí Garncarska a v části ohraničené náměstím, ulicí Powstańców Śląskich a ulicí Hugona Kołłątaja. Zda se jedná o výrobky místní produkce, není dosud zjištěno, ale ani vyloučeno. Hypotéza místní produkce je zdůvodněna na základě dvou stejných postav držících knihu, které byly pravděpodobně vytlačeny ze stejné formy, ovšem sama autorka podotýká, že se také mohlo jednat jen o plastiky, které byly oblíbené místními obyvateli, tudíž jejich dovoz není vyloučen. Postavy svírající knihu a žehnající pravou rukou mohou zobrazovat svatého Mikuláše z Myry, které podle jejího názoru mají určitě vztah k hlohovskému kostelu, který je zasvěcen stejnému patronu (*Adamska 2013*, 144-146).

4.2.3. Cáchy

Během výzkumu v Prinzenhofstraße v roce 2011 byla objevena odpadní jáma „Bilderbäckerů“. Ta obsahovala mimo plastik také fragmenty kameniny, glazované keramiky a figurální keramické reliéfy, na které pravděpodobně byla primárně zaměřená výroba. Všechny archeologický materiál byl datován do první třetiny 15. století (*Grimm 2011*, 1-2). Byly také nalezeny zbytky stěn pece. Nalezený soubor je velmi různorodý, i navzdory tomu, že byl vytvořen v krátkém údobí 25 let. Je zajímavé, že žádná plastika není typická pro německé prostředí, naopak G. V. Grimm poukazuje na podobnost s plastikami z Nizozemí. Pouze jeden fragment formy vykazuje určitou podobnost s některými nálezy z Breslauer Platz z Kolína nad Rýnem. To však potvrzuje fakt, že formy z Kolína byly zkopírované podle nizozemských předloh. Plastiky jsou vyráběny převážně z keramické hmoty německy zvané Pfeifenton (*Grimm 2011*, 6).

4.2.4. Augsburg

Začátkem 90. let byla objevena velká jáma na zahradě bývalého benediktýnského kláštera. V té bylo nalezeno přibližně 1500 hliněných figurek, jejichž datace byla stanovena na počátek 16. století. Asi 40 % (cca 600 ks) z nálezu jsou Ježíšci, 35 % ženské figurky v renesančním oblečení, 5 % jezdecká plastika, 5 % figurky mužů, zbylých 15 % jsou zamilované páry, hudebníci, ženy s kolovrátkem a zvířata. Navíc se zde vyskytovalo přes dvacet forem. Stav zachování není jednotný, objevují se zde celé figurky, ale i velmi malé fragmenty. Často jsou figurky zlomené v oblasti krku, ale u Ježíšků je nejčastější místo zlomu pod koleny. Pravděpodobně se jedná o odpad z hrnčířské dílny, avšak na figurkách nebyl pozorován žádný chybný výpal. Bez výjimky jsou všechny plně plastické figurky modelované pomocí dvoudílné formy. Po otisku ještě před výpalem byly dopracovány detaily. V této sérii byly švy špatně zahlazeny, což vedlo k následným trhlinám v kontaktním

místě předního a zadního dílu figurky. To také vedlo k posunutí samotných dílů. Tyto poznatky vedou autorku k závěru, že by se mohlo jednat o neprodejné zboží, které bylo z důvodu nekvalitního zpracování vyřazeno. Na mnoho figurkách zůstala dochována bílá barva, některé figurky jí byly zcela pokryty, vzhledem k tomu, že barva je vodou smývateľná, lze předpokládat, že touto barvou mohlo být natřeno více figurek (*Hermann 2004, 30-37*).

4.2.5. Kolín nad Rýnem

Archeologové zde na Breslauer Platz objevili pozdně středověké pece z poslední čtvrtiny 15. století a v jejich bezprostřední blízkosti také odpadní jámu. Ta obsahovala okolo 1200 keramických fragmentů z toho 637 dílů drobné figurální plastiky, zbytek fragmentů tvořila pravděpodobně běžná užitková keramika. Vzhledem k tomu, že toto je důkaz o produkci plastik v Kolíně, mnoho muzejních exemplářů, které byly bez bližší lokace, bylo díky tomu lokalizováno právě do Kolína. Překvapivý je také velký počet náboženských motivů. Mezi nimi se vyskytují figurky svaté Kateřiny, Barbory, Markéty nebo světců Kryštofa a Martina. Menší část zaujímají motivy světské jako například koníčky, jezdecká plastika nebo zobrazení milostných párů. Mimo plastik byly v jámě objeveny formy (kadluby). Vzhledem k tomu, že nebyl nalezen žádný jejich pozitivní otisk, autorka se domnívá, že se jedná o formy, které nebyly určeny pro potřeby dílny, nýbrž byly pravděpodobně vyrobeny za účelem následného prodeje. Také se domnívá, že některé formy jsou kopiemi forem z Nizozemí, a tak dochází k závěru, že autorská práva na formy v té době neexistovala (*Neu-Kock 1993, 3-11*).

4.2.6. Norimberk

Národní germánské muzeum v Norimberku vlastní rozsáhlou sbírku drobných keramických středověkých plastik, ve které se vyskytuje široká škála motivů objevující se od 14. do 16. století. Z celkového počtu, který čítá 359 kusů, je 216 plastik motivu tzv. panenek typu kruseler, v menším počtu jsou dále zastoupeny figurky Ježíšků, jezdecké plastiky, Madony a miniaturní nádoby. (*Grönke – Weinlich 1998, 11-12*). Velkou část této sbírky zaujímá soubor více než sto plastik, které byly v roce 1859 nalezeny pod uliční dlažbou. Bohužel více informací o nálezových okolnostech, místě nálezů, nebo zda se jedná o uzavřený nálezový celek, zcela chybí. Figurky v této kolekci jsou převážně poškozené a zlámané, což by mohlo poukazovat na nepovedené výrobky. Škála motivů také napovídá, že odpad byl nashromážděn v delším období a to během 14. až 15. století. Po tomto velkém nálezů, následovaly ještě další menší objevy, které archeology dovedly k závěru, že

Norimberk mohl být produkčním centrem právě tohoto druhu keramického materiálu. Podle E. Grönke a E. Weinlicha by vysoká frekvencovanost figurek panenek typu kruseler v nálezech, oproti ostatním městům produkujícím drobné plastiky, mohla naznačovat, že norimberští hrnčíři se specializovali právě na tento motiv. Rozkvět produkce keramických figurek zažívalo město podle odhadů hlavně ve 14. století a v prvních desetiletích 15. století. Od 2. poloviny 15. století však produkce figurek prudce poklesla, to mohl zapříčinit odchod velkého počtu řemeslníků v polovině 15. století (*Grönke – Weinlich 1999, 224-226*).

5. ZPŮSOB VÝROBY

Výroba drobných plastik byla prováděna dvěma způsoby, a to buď ručním modelováním, takzvaně vyráběné „z volné ruky“, nebo se od pozdního středověku vyráběly za pomoci nejdříve jednoduchých, později dvoudílných forem (kadlubů). Právě používání forem při výrobě figurek poukazuje na možnost jejich hromadné výroby. Zajímavá je také rozdílná kvalita některých výrobků. Většinou se řemeslníci nesnažili skrývat důkazy o rychlé masové produkci, kdy jsou často švy na figurkách vyráběných ze dvou forem nedbale zahlazeny, také není výjimečné posunutí jedné z forem. Na rozdíl od těchto nálezů se také vyskytují plastiky, které se kvalitou téměř rovnají sochám „vysokého umění“. Tyto nálezy jsou známy především z Utrechtu a pravděpodobně si je mohla dovolit pouze vyšší vrstva obyvatelstva (Grönke – Weinlich 1998, 13; Grimm 2013, 53-54; Neu-Kock 1993, 10).

5.1. Plastiky ručně modelované

Od přelomu 12. a 13. století se ručně modelovaná plastika objevuje v nálezovém inventáři stále častěji (Grönke – Weinlich 1998, 13; Hoffman 1996, 136). Mezi motivy se z této doby nejčastěji vyskytují koníčky a jezdecká plastika. Jejich ruční modelování bez použití formy například V. Burian popisuje takto: nejdříve byl uhněten válec, „...z jehož jedné části vymodeloval hrnčír nohy a krátký ohon, druhou část pak vytáhnul do dlouhého cípu, který na trupu naplocho smáčknul a ohnul do krčního oblouku, nakonec pak přehnul do čelního ohybu, z něhož pak vytáhnul uši, zbývající část pak sklonil k dolní části krku a vytvořil tím hlavu pouze v náznaku...“ (Burian 1962, 304; Čapek – Menšík – Prokop 2014, 400). Další technikou, kterou mohla být plastika „z volné ruky“ vyráběna je, že její tělo bylo vytáčené na kruhu, na které se poté kladly v ruce uhnětené zbylé části těla (Gabriel – Kracíková 2010, 225).

5.2. Plastiky vyráběné pomocí formy

S výrobou plastik pomocí jedné nebo dvou forem se můžeme setkat již během 14. století (Bláha 2002, 24; Grönke – Weinlich 1998, 13). Nejdříve byla forma pravděpodobně aplikována pouze na vybrané části figurky (hlava), které poté byly nalepeny na ručně vymodelované tělo. To nám také dokládají například tzv. kentauři z města Brandis (Německo), kteří měli tímto způsobem formované obličejové masky, jež byly nalepeny na zbytek ručně modelovaného těla. Poté se začala používat jednoduchá forma, která vymodelovala celou přední část figurky. Zadní část plastiky byla buď rovně seříznuta, nebo jí

hrnčír letmo ručně dotvaroval. To zapříčinilo, že se nám často na zadní straně dochovávají otisky prstů, které hrnčíři také nezřídka zanechali, když hmotu vlačovali do formy. Touto technikou byly zhotovovány například panenky s kruselerem, které měly za pomoci formy tvarovanou pouze přední stranu (*Grönke – Weinlich 1998*, 14-15; *Měchurová – Netopilová 2013*, 18-20). Existují však exempláře, jejichž zadní strana byla vyříznutá, zřejmě aby bylo sníženo pnutí materiálu a zabránilo se vzniku trhlin v průběhu výpalu (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016*, 37).

Přibližně v poslední čtvrtině 15. století se běžně začaly k výrobě figurek užívat formy dvoudílné. Při tomto způsobu výroby byla keramická hmota vlačena mezi k sobě přiložené díly formy (zadní a přední část). Tím také vznikaly švy/spoje, velmi často lehce rozpoznatelné. U plastik vyráběných touto technikou se často setkáváme s otvorem kuželovitého tvaru na spodu figurky. Názory odborníků na funkci tohoto otvoru nejednotné velikosti se rozcházejí. V. Hoffman a R. Neu-Kock jeho přítomnost odůvodňují tak, že při výrobě figurky ve fázi kdy kadlub s keramickou hmotou měl být dán k sušení, byla vložena tenká tyčka do spodní části plastiky, přičemž část tyčky vyčnívala. Její přítomnost měla patrně zajistit lepší manipulaci a snadnější vyjmutí figurky z formy (*Grönke – Weinlich 1998*, 14-15; *Hermann 2004*, 37; *Hoffman 1996*, 161; *Měchurová 2011*, 220). Po následném sušení byly odstraněny a plastiky byly připraveny k výpalu. Ale jak nám nálezy napovídají, ne vždy tomu tak muselo být. Jelikož uvnitř některých figurek se dochovaly zbytky uhlíků, tudíž pravděpodobně byly dřevěné tyčky spáleny při výpalu. U menších plastik se nejspíš místo dřevěných tyček používaly tenké jehly, které vytvořily sotva viditelné dírký (*Neu-Kock 1993*, 8). Další vysvětlení existence kuželovitého tvaru poskytuje D. Adamska, která se domnívá, že vznikl po vyjmutí tyčky pro lepší manipulaci, ale především sloužil jako otvor pro lepší odpařování vody během sušení a výpalu, což by zabránilo popraskání drobných plastik (*Adamska 2013*, 153). Třetím názorem kolujícím v literatuře je, že otvor byl určen pro nasazení na hrot na římse kamen (*Gabriel – Kracíková 2010*, 226; *Nekuda – Reichertová 1968*, 63).

5.3. Výroba forem

Výroba forem, s jejichž pomocí byly plastiky vytvářeny, byla pravděpodobně započata zhotovením návrhu ze dřeva. Poté jeho negativním otiskem vznikla forma hliněná. Tuto techniku výroby vyvozujeme na základě dochovaných forem, které byly nalezeny v Řezně. Na nich lze vyzorovat žilkování dřeva, které vzniklo patrně otiskem dřevěné předlohy (*Grönke – Weinlich 1998*, 18).

Životnost těchto forem byla však omezená, jelikož se jejich strukturovaný povrch (vývalky a důlky) časem opotřeboval. Tento jev můžeme spatřit například v souboru kruseler panenek z Národního germánského muzea, kde kvalita figurek, které byly zřejmě všechny ze stejné formy, viditelně klesala, a to i v případě, že bereme v potaz jejich opotřebení, které nabyly během doby v zemi. Tyto nedostatky do jisté míry mohla překrýt následná malba nebo mohly být prodávány za sníženou cenu (*Grönke – Weinlich 1998, 18*).

Další technikou, kterou mohly být tyto formy vytvářeny, je obtisknutím již existující plastiky požadovaného motivu do vlhkého jílu. Detaily tohoto negativního otisku mohly být ještě před výpalem propracovány a upraveny. Nevýhodou této metody je smrštění formy během sušení a výpalu, tudíž později vytvořené plastiky z této formy byly o něco menší než původní předloha, nicméně detaily zůstaly zachovány.

Ve sbírce, kterou vlastní muzeum ve Wormsu, si můžeme všimnout dalšího způsobu reprodukce plastik, kdy při výrobě dvou lehce odlišných andělů byla použita stejná forma. Avšak jednomu byla odňata křídla, a druhému přidán kalich. Z tohoto příkladu můžeme odvodit, že při výrobě lehce odlišných plastik nemusela být používána další forma, stačilo pouze výsledný výrobek trochu poupravit (*Grönke – Weinlich 1998, 18*).

5.4. Materiál a úprava povrchu

Drobné keramické plastiky byly vyráběny z různých druhů hlíny, která byla následně vypalovaná oxidačním nebo redukčním způsobem (*Bláha 2002, 24-26*). Barva hmoty je většinou bělavá, narůžovělá, šedá či šedobéžová o jemné až střední zrnitosti (*Měchurová 2009, 181*). Při výpalu byly figurky často opatřeny glazurou, a to i v době, kdy nebyla aplikována na běžnou užitkovou keramiku. Kromě glazury na figurkách můžeme pozorovat zbytky barev, které se dochovaly v členitých částech, jako jsou například záhyby šlojíře kruseler. Bohužel exemplář, který by byl celý pokryt barvou, dosud neexistuje. Je však možné, že barva nebyla nanášena na celou figurku, ale jen na některé její části (prvky na šatu, obličej). Důvodem její absence může být, že se barva na plastice po čase používání opotřebovala, odřela. Dalším faktorem mohou být půdní podmínky, v kterých se nález vyskytoval (*Adamska 2013, 145; Grönke – Weinlich 1998, 18-19; Juřinová 2015, 25*). V první polovině 15. století se začíná k výrobě figurek užívat velmi jemná hlína (kaolinová) bílé barvy tzv. Pfeifenton, která si po vypálení zachovávala téměř bílou barvu i při relativně nízké teplotě výpalu a později se také používala k výrobě dýmek. Tato keramická hmota již nebyla opatřována glazurou (*Hoffman 1996, 152; Měchurová – Netopilová 2013, 18; Neu-Kock 1993, 8*).

6. MOTIVY KERAMICKÝCH PLASTIK

Drobnou středověkou plastiku můžeme od přelomu 12. a 13. století nalézt v různorodých prostředích od hradů, měst až po venkov (*Grönke – Weinlich 1998*, 13; *Hoffman 1996*, 158). Prezentuje široké spektrum motivů, které můžeme kategorizovat do několika skupin zobrazení. Antropomorfní plastika představuje nejčastěji nalézáný druh tohoto hmotného materiálu (*Měchurová – Urbanová – Vachůt 2011*, 219), která zahrnuje zobrazení Madon, modlících se postav, mnichů, Ukřižovaných, světců a Ježíšků, ale také plastiky se světskou tematikou jako jsou milostné páry, hudebníci nebo žertovné figurky (*Hoffman 1996*, *Juřinová 2015*, 17). Dále se vyskytují motivy různých zvířat, kde nejpočetnější skupinou jsou figurky koníčků. V menším počtu se nalézají plastiky psů, medvědů, jelenů, ptáků, srnců a vlků (*Měchurová – Urbanová – Vachůt 2011*, 219-220). Mezi ojedinělé motivy můžeme zařadit figurky mýtického charakteru, ze kterých můžeme například uvést kentaury (*Hoffman 1996*, 138). Rozmanitost motivů se rozšířila během 15. a 16. století jak v náboženské, tak i ve světské sféře. Pravděpodobně k tomu pomohl nový způsob výroby pomocí forem, který umožnil sériovou produkci a cenovou dostupnost pro chudší obyvatelstvo (*Grönke – Weinlich 1998*, 13-15; *Neu-Kock 1993*, 8-9).

6.1. Antropomorfní plastika

Figurky s antropomorfním motivem jsou nejfrekventovanějším druhem drobné keramické plastiky v nálezovém inventáři, ale i navzdory tomu, byly do poloviny 14. století relativně vzácné. Během tohoto období byly vyráběné pouze ručně modelované exempláře, které byly po roce 1300 nahrazeny antropomorfními plastikami vyprodukovanými za pomoci forem. Nicméně v průběhu 15. a 16. století se opět vyskytují případy ručně utvořených plastik (*Bláha 2002*, 24-29).

6.1.1. Panenky s čepcem kruseler

Figurální plastiku tohoto motivu charakterizuje pozdně středověký šat a hlavně typ šlojíře zvaný kruseler, který byl rozšířeným módním prvkem v období od 40. let 14. až do první třetiny 15. století, čímž představuje užitečnou pomůcku v dataci těchto figurek. Jde o čepce, který po jeho obvodu lemuje jedna nebo i více řad jemných volánků, které se postupem času znásobily, a způsob jeho zavíjení se stával složitějším (*Bravermanová 2011*, 208-209). Nosil se hlavně v Německu a Anglii, ale byl také velmi častý v Čechách, kde však

nenášel samostatné pojmenování. V kruseleru jsou zobrazovány královny, šlechtičny, měšťanky i světice (Kybalová 2001, 188-191).

Tyto figurky s kruselerem zpravidla 10 až 17 cm vysoké, se v té nejjednodušší formě objevily již v 40. letech 14. století ve středním Německu, Slezsku, Čechách a Moravě (Grönke – Weinlich 1999, 218). Začaly být velmi populární v průběhu 2. poloviny 14. století. Právě podle formy kruseleru vyskytující se na těchto ženských plastikách E. Grönke a E. Weinlich vytvořili jejich typologii, která tuto plastiku rozděluje do čtyř typů a několika podskupin. První typ plastiky prezentuje jednoduchý čepec s kruselerem, který byl otevřený a lemoval obličej pouze z přední strany. Druhý typ charakterizuje čepec, který byl provedením podobný typu prvnímu, jenom spodní část závoje byla olemována volánem. Třetí typ představoval ženu s tzv. Risenkruselerem, šlojířem s uzavřeným límcem, který zahaloval krk, a spodní část tohoto límce byla lemována volány na prsou i na zádech. Čtvrtý typ těchto figurek není od ostatních rozlišen podle kruseleru, ale kvůli kruhovému otvoru v hrudi nejčastěji o průměru 2,2 centimetru. Tento otvor pravděpodobně sloužil ke vkládání mince, proto je figurka interpretována jako kmotrovský dar pro novorozence, děkovaná oběť, nebo jako malý relikviář (Grönke – Weinlich 1998, 34-41).

I přesto, že typ této plastiky procházel určitým chronologickým vývojem, tak všechny jeho formy mohly být užívány současně. Figurky se postupem času stávaly daleko propracovanější a byl kladen větší důraz na detail. Vyráběly se z jemné kaolinové hlíny tzv. Pfeifenton a byly tisknuty pomocí jednodílné formy. Tato technická inovace umožnila znázornit i ty nejmenší detaily, a také díky ní bylo možné figurky vyrábět ve velkém množství (sériová výroba) a s menšími náklady, čímž činila plastiku dostupnější. Měly převážně bělavou barvu, která se docílila vysokou teplotou výpalu nebo vysokým obsahem kyslíku. Zřídka kdy byly figurky glazované. Existují nálezy s jemným potřísněním glazurou, které však nemuselo být úmyslné a k němuž mohlo dojít při výpalu v peci s ostatními keramickými výrobky. Po vypálení byly tyto plastiky pravděpodobně nabarvovány, což nám dokládají nálezy, na kterých se dochovaly zbytky barvy, zvláště v oblasti obličeje nebo v záhybech oděvu (Grönke – Weinlich 1998, 14-44).

Názory odborníků na funkci těchto plastik se kromě čtvrtého typu rozcházejí. Zatímco v bádensko-württemberské a bavorské literatuře se hovoří o hračce, která představovala jakýsi vzor ženy z aristokratické nebo vyšší střední třídy pro děti z vyšších tříd, kdy odborníci argumentují absencí náboženských atributů, světským držením rukou a výrazně módním oblečením, saská literatura namísto toho uvažuje o této plastice jako o Madoně oblečené v dobovém oblečení (Grönke – Weinlich 1999, 217-219; Hoffman 1996, 136).

6.1.2. Ženské postavy

Další zajímavou skupinou plastik jsou figurky ženských postav bez atributů, které by je blíže specifikovaly. Většinou představují ženy v plášti s kapucí nebo oblečené v gotickém či v bohatém renesančním oděvu s různými pokrývkami hlavy (*Břicháček 1996; Měchurová 2010*, 101). Občas mohou mít v ruce různé váčky. V zahraničí jsou nalézány postavy žen s kolovrátkem či vřeténkem, ale také s košíky nebo psem (*Hermann 2004*, 34). Podle Š. Juřinové by tyto plastiky mohly představovat měšťanky (*Juřinová 2015*, 69).

6.1.3. Ježíšci

Ke konci 14. století se začíná vyskytovat drobná plastika nahých chlapců tzv. Ježíšků, kdy největší obliby dosáhli během 15. a 16. století v celé střední Evropě. Zpočátku u těchto figurek byla tvarována pouze jejich přední část, zatímco zadní část byla rovně seříznuta nebo nepravidelně stlačena, kdy právě na zadní straně se často dochovaly otisky prstů hrnčáře. V 15. století se začali vyrábět Ježíšci pomocí dvou forem, kdy byla vymodelována i jejich zadní část (*Grönke – Weinlich 1998*, 14). Tyto postavy se vyskytují v sedící i stojící verzi, oblečení, nazí nebo pouze v bederní roušce. Často v rukách svírají různé atributy např. jablko, ptáka, zeměkouli, hrušku, kříž, hudební nástroj, koš s ovocem nebo květiny. Někteří Ježíšci mají pozvednutou jednu ruku v gestu požehnání (*Bláha 1999*, 583) nebo mají na hlavách svatozář či na krku perlový náhrdelník. Zvláštní skupinou těchto chlapců je jejich zobrazení v kolébkách nebo zavinovačce jako jsou nálezy z Mariánské louky v Děčíně, z hradu Helfenburk, z Mariánského náměstí v Českých Budějovicích, z Mikulandské ulice v Praze (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016*, 41; *Eliška 2007*, 27-28; *Gabriel – Kracíková 2010*, 229; *Velímský 1991*, 36).

Někteří odborníci označují tyto plastiky jako dary, které byly darovány jako votivní předmět na Vánoce nebo Nový rok, ale také jako děkovný předmět ukládaný do domácích oltářů a betlémů. Ostatně již okolo roku 1540 bylo v Německu zvykem měšťanů si vyměňovat tištěné novoroční letáky s dřevořezem, na kterém je téměř vždy vyobrazen motiv „Novoročního Ježíška“ (*Hermann 2004*, 33; *Bláha 1996*, 178-179). Což nám může dokazovat i skutečnost, že jsou téměř vždy nalézány při výzkumech ve středověkých obytných čtvrtích, a velmi zřídka v církevních prostorách (*Neu-Kock 1993*, 25).

6.1.4. Madony

Plastiky zobrazující Madony jsou ve 13. století velmi vzácné. Ve střední Evropě bylo podle J. Bláhy nalezeno pouze pět exemplářů. Čtyři pochází z Německa, kdy první ztělesňuje Madonu s Ježíškem, která je datována do 13. až začátku 14. století. Druhá figurka ztělesňuje postavu ženy s možnou pokrývkou hlavy, která by mohla vyjadřovat korunku. Zbylé dva příklady z Německa jsou dvě figurky, v jednom případě se jedná o bezhlavé torzo z okolí benediktinského probošství Aub a v druhém případě jde o glazovanou figurku z hradu Burgthann. Poslední plastika Madony, kterou lze chronologicky takto zařadit, byla nalezena v Olomouci-Křelově. Bohužel se jedná o náhodný nález na poli, tudíž postrádá bližší archeologický kontext, avšak dle výtvarného zpracování byla J. Bláhou datována do 2. poloviny 13. až 1. poloviny 14. století, nicméně považuje za pravděpodobnější dobu výroby před rokem 1300. Upozorňuje také na skutečnost, že se s největší pravděpodobností může jednat o import. Toto tvrzení odůvodňuje druhem materiálu, který byl na figurku použit. Jde o růžovočerveně vypálenou keramiku, která je pokryta olovnatou glazurou. Domácí keramika, která se vyráběla ve stejném období, byla na rozdíl od ní pálena redukčně, ta měla barvu šedých až černých odstínů, nebo oxidačně v bílo- až okrově žluté. Figurka tak zřejmě pochází z horního Podunají - Bavorska nebo ze severozápadního Německa (*Bláha 2002, 24-26; Grönke – Weinlich 1998, 15*).

Nárůst počtu plastik Panny Marie na počátku 15. století dokládá podle V. Humla zvyšující význam mariánského kultu, který v Čechách svého vrcholu dosáhl až v baroku (*Huml 1981, 327*).

6.1.5. Světci

Dalším druhem motivů jsou figurky světců a světic. Ty jsou převážně vyráběny za pomoci jednodílné nebo dvoudílné formy, což je u lidské figurální plastiky převažující způsob výroby. Z figurek světců se častěji nalézají plastiky svaté Kateřiny, Barbory, Alžběty, Anny a z mužských světců například svatého Antonína, Kryštofa, Martina nebo svatého Jiřího (*Grönke – Weinlich 1998, 15; Juřinová 2015, 64-65; Neu-Kock 1993, 16*). Světci a světice jsou identifikováni převážně pouze na základě jejich atributů, bez kterých jsou si světci často velmi podobní. S tím se setkáváme i u souboru plastik z Dominikánského náměstí ve Vratislavi, kde T. Borkowski poukazuje na velkou podobnost mezi figurkami světců, protože jejich výrobce měnil pouze jejich atributy (*Borkowski 2004, 211*). U svaté Barbory je atributem hlavně věž nebo kalich, jako například v případě nálezů svaté Barbory ze starého Mostu, která je vyzdobena s věží. Tato figurka byla vyzdvižena z jímky 30 na

parcele domu čp. 226 a pravděpodobně jí lze datovat do 1. poloviny 15. století (*Klápště 2002*, 28-29). O figurkách svaté Barbory z pražského prostředí je možné uvažovat u třech nálezů. Prvním příkladem by mohla být plastika (Kat. 75.) z náměstí Republiky, která podle Š. Juřinové svírá nádobu (kalich); (*Juřinová 2013*, 64). Této figurce je velmi podobná, ne-li totožná plastika ze Staroměstského náměstí (Kat. 177.). Třetí figurka (Kat. 127.) z Prahy, která by mohla představovat svatou Barboru, byla nalezena v Petrské ulici, u které se Š. Juřinová domnívá, že v levé ruce patrně svírá meč a pravé věž (*Juřinová 2015*, 64-65). Svatá Kateřina bývá zobrazována s atributy představujícími meč nebo kolo (*Neu-Kock 1993*, 16). Plastiky svaté Alžběty by mohl určit atribut konve nebo džbánu, avšak zde bychom měli být v interpretaci opatrní, jelikož není jisté, zda je atributem svaté Alžběty Durynské, svaté Evženie, svaté Notburgy z Rattebergu nebo svaté Vereny (*Gabriel – Kracíková 2010*, 226). Z pražských nálezů pravděpodobně svatou Alžbětu zobrazuje plastika ženy s copem a džbánem či konví nalezená v Mikulandské ulici (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016*, 39).

6.2. Zoomorfní plastika

6.2.1. Koníčci a jezdecká plastika

K jedné z nejčastěji se vyskytujících skupin drobné středověké plastiky zajisté patří jezdecká plastika a koníčci. Její výskyt je znám hlavně z hradního, městského, ale také vesnického prostředí. Nejvíce nálezů však pochází z městských jader, kde se figurky prodávaly na jarmarcích (*Měchurová 2009*, 181). Z měst v České republice kromě Prahy můžeme uvést například nálezy z Olomouce, Ostravy, Brna, České Lípy, Mostu, Plzně a Sezimova Ústí (*Bláha 1999*, 610; *Gabriel – Kracíková 2010*, 225; *Hrdlička – Richter – Smetánka 1966*, 670; *Klápště 1994*, 138; *Měchurová 2009*, 174-175; *Nováček-Vařeka 1997*, 495). Z vesnického prostředí, které však oproti městům mnohými nálezy nedisponuje, můžeme uvést například Mstěnice, Konůvky a Bystřec (*Měchurová 1988*, 71-78).

U datování tohoto druhu keramické plastiky se názory odborníků mírně rozcházejí, například podle J. Kypty lze glazované koníčky a glazovanou jezdeckou plastiku datovat již od počátku 13. až do poloviny 14. století (*Kypta 1997*, 207). Z. Měchurová ale tuto plastiku datuje až od konce 13. století a její výskyt řadí do celého 14. století, kdy se na konci 14. století začíná projevovat změna, která představuje ústup od glazování těchto keramických figurek, a místo toho vznikají plastiky vyráběné z jemné kaolinové hlíny, která se později používala při výrobě dýmek (tzv. Pfeifenton). Ta již nepotřebovala žádnou další povrchovou úpravu, tudíž nebylo zapotřebí glazury (*Měchurová – Netopilová 2013*, 18). Výskyt koníčku a jezdecké plastiky z tohoto materiálu pozorujeme od zmiňovaného konce 14. století a po

celé 15. století, kdy J. Kypka posouvá jejich přítomnost až do počátku 16. století (*Kypka 1997, 207; Měchurová 2009, 182*). Z. Měchurová se domnívá, že k nejstarším exemplářům patří žlutozeleně glazovaní koníčky s radélkem, datovaní do druhé poloviny 13. století nebo jezdecká plastika vyrobená z cihlové hmoty s hnědočervenou glazurou. Pro konec 13. a počátek 14. století jsou typičtí žlutozeleně nebo žlutohnědě glazovaní koníčky s vysokým křeslovitým sedlem a radélkem (*Měchurová 2009, 182*).

Téměř ve všech případech je jezdecká plastika nebo koníčky interpretována jako hračka pro dospělé či děti, která byla používána k rekonstrukci turnajů, které byly, jak je známo oblíbenou středověkou zábavou. Od 15. století nebyly výsadou pouze šlechty, ale také měšťanstva (*Neu-Kock 1993, 23*). Avšak i v tomto případě je nutno interpretace vyvozovat na základě nálezového kontextu. V souvislosti s možnou odlišnou funkcí koníčků můžeme uvést příklad nálezů z poutního kostela zasvěceného svaté Koroně v Altenkirchen, kde mezi kazatelnou a východním oknem byl objeven výklenek, ve kterém archeologové našli 45 keramických figurek spolu se střepy vrcholně středověké a pozdně středověké keramiky. Celý nález označili jako soubor votivních předmětů, přičemž celek 45 plastik zahrnoval také dva koníčky, z toho jeden byl velmi podobný plastikám koní, které jsou interpretovány jako hračky. Tento nález opět upozornil, že nelze jednoznačně určit funkci těchto plastik bez znalosti nálezových okolností, které jsou pro tuto problematiku klíčové (*Hoffman 1996, 136*).

Na koníčcích a jezdecké plastice můžeme nalézt různé druhy výzdoby, ať už se jedná o malbu, glazuru či skupiny rýh. Tyto rýhy se podobají kolkům nebo vysokému radélku, které imitují hřívy, sedla či řemení postroje (*Měchurová – Netopilová 2013, 21*). Je zajímavé, že právě tyto detaily jako jsou otěže, sedla či uzdy bývají detailně propracovány, na rozdíl od celkového vzhledu koně (*Neu-Kock 1993, 18*). Mezi netypickou výzdobu u tohoto druhu materiálu patří červené malování. Malování pravděpodobně vyobrazuje výstroj koně a u jezdce jeho oblečení. Nálezy s touto výzdobou byly zařazeny do skupiny červeně malované keramiky. Z tohoto důvodu Z. Měchurová datuje červeně malovanou, neglazovanou jezdeckou plastiku (včetně koníčků), která je vyrobená z jemně plavené či jemně zrnité bělavé hlíny do poloviny 13. až do poloviny 14. století (*Měchurová 2009, 175*). Z pražských nálezů do této kategorie můžeme zařadit fragment červeně malovaného koníčka z výzkumu v Karmelitské a Nebovidské ulici (Kat. 9.). Další neobvyklou výzdobou jsou řady hlubokých vpichů, které opět znázorňují například ohlávku koně (koníček ze Svrčova u Hranic) nebo kruhové oči koní, avšak tento typ výzdoby je poměrně častý u jezdců, kteří ale na rozdíl od koníčků mívají oči vypouklé. Posledním příkladem výzdoby, ale zároveň jakýmsi technickým prvkem jsou takzvané lopatovité ruce jezdců, které na sobě nesou jednoduché rýhování

znázorňující jednotlivé prsty. Těmi bývá jezdec připevněn k šíji koně. Podle Z. Měchurové také rýhování lépe fixuje způsob uchycení. (Měchurová 2009, 175). Z území Prahy tímto prvkem disponuje žlutě glazovaná jezdecká plastika nalezená při výzkumu v Pařížské ulici (Kat. 1.), která je datovaná do první poloviny 14. století. Dále velmi častým prvkem u tohoto druhu plastik jsou různě umístěné otvory v těle koně, které bývají v hrudi, šíji nebo v břiše. Dosud nejčastěji se vyskytujícím je otvor v hrudi, který nejpravděpodobněji sloužil pro vložení kopí nebo dřevce. Pro napichování či nasazování vodícího kolíku mohl být využíván otvor v břiše (Měchurová – Netopilová 2013, 21-22). Otvor v šíji zřejmě sloužil pro upevnění plastiky ke kolotoči nebo dvojzápřahu, to nám také může dokládat nález psa z hradu Steineck s otvorem ze strany, v kterém se dochovaly zbytky železné tyčky (Hoffmann 1996, 151). U koníčků, kteří nejsou opatřeni otvorem, se Z. Měchurová domnívá, že dřevce mohl být umístěný v rozpřažených rukách jezdců či v jejich ohbí (Měchurová 2009, 179-180). Což nám můžou s opatrným tvrzením potvrzovat nálezy rytířů v Kolíně nad Rýnem, kde rytíři mají v oblasti lokte provrtanou díru, ta mohla sloužit ke vkládání dřevce (Neu-Kock 1993, 18).

Právě na základě umístění, či absence těchto otvorů v těle koníčků, spolu s použitou technologií výroby vypracovala V. Hoffmann důkladnou typologii těchto plastik, přičemž tyto skupiny nejsou chronologicky vymezeny, jedná se pouze o kategorizaci podle jejich vzhledu, a tudíž nemohou být použity jako datační celky (Hoffman 1996, 140-142; Měchurová 2009, 182).

Typologie podle Vereny Hoffman:

Ručně modelovaní keramičtí koníčci bez otvoru

Z pražských nálezů: Kat. 2, 9, 17, 59, 110, 111, 116, 120, 121, 123- 125, 138, 139, 149, 158-161.

Ručně modelovaní keramičtí koníčci s otvorem v břiše

Z pražských nálezů: zatím nezjištěny.

Ručně modelovaní keramičtí koníčci s otvorem v hrudi

Z pražských nálezů: Kat. 12, 25, 113, 115, 117, 119, 122, 178, 180.

Ručně modelovaní keramičtí koníčci s otvorem ze strany šíje

Z pražských nálezů: Kat. 131.

Ručně modelovaní keramičtí koníčci s jezdcem s otvorem zespod (jezdecká plastika)

Z pražských nálezů: Kat. 1, 26.

Ručně modelovaní keramičtí koníčci s jezdcem bez otvoru

Pražské nálezy: zatím nezjištěny.

Ručně modelovaná jezdecká plastika bez koně

Pražské nálezy: Kat. 16. (?).

Keramická jezdecká plastika na koni částečně modelovaná pomocí formy

Pražské nálezy: zatím nezjištěny.

Keramická jezdecká plastika na koni modelovaná pomocí dvoudílné formy

Pražské nálezy: Kat. 4, 14 (?).

Plastiky koníčků ze dřeva

Zajímavým faktem také je, že koníčci či jezdecká plastika nemuseli být vyráběni pouze z jednoho materiálu. To ostatně také může dokládat nález z Lipska, kde byl nalezen kůň s jezdcem, který měl místo nohou a ocasu pouze otvory. Podle V. Hoffman mohly v otvorech být části z organického materiálu, které se rozložily během svého působení v zemi, tudíž se nám nedochovaly (*Hoffman 1996*, 143).

6.3. Ostatní předměty

Kromě výše uvedených motivů, které jsou v materiální kultuře nejčastější, se můžeme setkat také s figurkami žertovnými. Například to mohou být zobrazení bláznů, kejklířů, hudebníků, kurtizán (*Grönke – Weinlich 1998*, 16; *Hoffman 1996*). Mezi velmi neobvyklé můžeme zařadit také fragment keramické lodi, na jejíž zádi sedí kormidelník svírající kormidlo. Loď odpovídá běžným typům lodí z 15. století. Podle R. Neu-Kock se pravděpodobně jedná o hračku pro děti (*Neu-Kock 1993*, 22).

6.3.1. Aquamanile

Keramická aquamanilia představují ojedinělou a přitažlivou skupinu nálezů, které jsou obecně řazeny k výtvarné keramice (*Kovárník 1982*, 296). Díky tomuto druhu materiálu můžeme sledovat šíření očistných rituálů a jejich adaptaci v různých sociálních prostředích. Výskyt keramických aquamanilií ve střední Evropě je datován přibližně od roku 1200. Většina nálezů pochází z městských domů a jejich zázemí nebo z hradního prostředí. To, že téměř žádné nálezy nepocházejí ze sakrálního prostředí, nasvědčuje k využití keramických aquamanilií výhradně ve světském prostředí a užívaly se k omývání rukou lidem ve vyšších sociálních vrstvách. Z českých zemí evidujeme aquamanilia datovaná od 13. století (*Klápště*

2007, 136). Nicméně s aquamanile se ve středověku setkáváme již dříve, a to v podobě kovových aquamanilí s největší pravděpodobností sloužících na liturgické omývání rukou kněze po skončení obřadu. Ty se do Evropy podle Z. Měchurové dostaly v období románském s největší pravděpodobností z arabského Orientu (Měchurová – Netopilová 2013, 13). Avšak ani u těchto kovových nádob není funkce jednoznačná, jelikož jak ze středoevropských nálezů pozorujeme, aquamanilia jsou nalézány také v prostředí měšťanském, ale jak J. Klápště podotýká, předměty tohoto druhu mnohdy sloužily nejedné generaci značný časový úsek (Klápště 2007, 134).

K výrobě, která se podle M. Kostky zřejmě příliš nelišila od produkce běžné keramiky, doklady či zmínky o specializovaných dílnách dosud neexistují (Kostka 2007, 110). Základ aquamanilí tvoří lahvovitá nádoba, která většinou bývá podélně orientována, k ní se dotvarují plastické prvky jako nohy, ruce nebo hlava (Měchurová – Netopilová 2013, 16). Jejich povrch byl často upravován, například poléván glazurou nebo ozdoben červeným malováním (Klápště 2007, 136). Mezi motivy výrazně převažují zoomorfní tvary jako například koně, ptáci, lvi, berani, medvědi, kanci, ježci ale také bájně bytosti jako kentauři (Kostka 2007, 110; Měchurová – Netopilová 2013, 16; Nechvátal 1989; Pták 2011).

Jako zajímavý příklad aquamanile můžeme uvést nález z Prahy – Čakovic, jelikož se jedná o aquamanile z vesnického prostředí, které pravděpodobně náleželo zdejšímu výše postavenému majiteli. Aquamanile bylo vyrobeno z kvalitně připravené hlíny, což ho odlišuje od běžného sortimentu tohoto druhu. Skládá se ze tří samostatně vyrobených částí (tělo koně, krk koně spolu s hlavou a tělo jezdce s přilbou), které byly vytáčené na kruhu a v zavadnutém stavu hlíny byly spojeny dohromady. Aquamanile bylo následně oxidačně vypáleno při teplotě, která přesáhla 800 °C, ale nepřekročila 1 000 °C. Voda se napouštěla otevřeným otvorem v přilbici jezdce a vylévala tlamou koně. Tento nález byl zařazen na základě kontextové keramiky do 2. poloviny 13. století (Kostka 2007, 97-114).

6.3.2. Miniaturní nádobky

Tento druh nádob není mezi archeologickými nálezy neobvyklý, bohužel i přes tento fakt je jich publikováno nemnoho, totéž platí i o literatuře, která se zabývá jejich problematikou. Největším problémem je určení funkce těchto miniaturních nádob, která je stále značně nejasná. Všeobecně jsou označovány jako dětské hračky, avšak panují také názory, že se může jednat o nádoby, které byly používány jako schránky na masti, vonné esence či koření. Někteří odborníci je také v některých případech interpretují jako nádobky,

kteřé byly užívány k namáčení příze, uchovávání oleje či líčidel (*Goš – Karel 2005, 455; Grönke – Weinlich 1998, 17; Chybová 2009, 135; Tymonová 2010, 65-67*).

Interpretačním klíčem v této problematice bude jejich interpretace na základě nálezové situace, jako je tomu kupříkladu při výzkumu v Praze 1 v Truhlářské ulici čp. 1518, kde bylo nalezeno 16 kusů miniaturních nádobek a minimálně dalších 35 ve zlomcích v objektu spolu s plastikami keramických koníčků, které jsou, jak je známo, považovány výhradně za hračky. Podle autora K. Svobody k tomuto účelu nádobek napovídá i jejich nekvalitní zpracování, které by neumožňovalo jiné využití (*Svoboda 2012, 49, 75-76*).

6.3.3. Miniaturní nádobky s kuličkou

Velmi zajímavou nicméně značně ojedinělou skupinou nálezů jsou miniatury nádob, v kterých jsou navíc nalézány kuličky. V. Hoffman předkládá pouze dva případy glazovaných miniatur, a to ze Saska. Uvádí, že by také mohly sloužit jako dětská chrastítka, avšak tuto možnost trochu zpochybňuje tím, že pro děti byla vyráběna chrastítka s motivy zvířat a lidí, která byla pro ně poutavější. Další jejich funkcí by mohla být nádoba na kosmetické tekutiny, kdy kulička uvnitř lépe promíchá její obsah před použitím. Poslední možností, kterou V. Hoffman navrhuje, je, že se mohlo jednat o slánku, kdy kulička absorbovala vlhkost, a vnější glazura, kterou byly opatřeny, zabraňovala pronikání vody do stěn nádoby, a tudíž by sůl zůstala suchá (*Hoffman 1996, 134-135*).

6.3.4. Chrastítka

Další předměty, které mohou reprezentovat drobnou keramickou plastiku, jsou chrastítka. Ta byla pravděpodobně plněna kamínky, které zachrastěním vydávaly zvuk (*Dvořáčková-Malá – Zelenka 2014, 246*). Kromě podoby zvířat (např. ptáčky, slepice) či lidí, mohla mít také vejčitý nebo hruškovitý tvar. Podle V. Hoffman se s prvními chrastítky, která můžeme jednoznačně interpretovat jako hračky, setkáváme již v 11. století. Dochovávají se nám převážně z městského prostředí, jako například ze Sezimova Ústí, Mostu nebo Mariánské louky v Děčíně (*Hoffman 1996, 134; Mašková 2014, 250; Smetánka 1961, 107; Velímský 1992, 97*).

7. POUTNÍ MÍSTA INDIKOVANÁ KERAMICKÝMI PLASTIKAMI SVĚTCŮ

Náboženské poutě jsou součástí každého vyššího náboženství. Poutě jsou vykonávány na místa, která jsou úzce spjata s přítomností božstva. V křesťanské víře jsou to například „svatá místa“, která jsou památná v životě Ježíše či jeho učedníků. Dále jsou to také místa, kde jsou uloženy ostatky nebo relikvie světců či mučedníků nebo také místa zjevení archandělů, Krista, Panny Marie či světců. Lidé se těchto poutí účastnili z mnoha podnětů, ať už z náboženské úcty, díkůvzdání za vyslyšené prosby, nebo motivací mohlo být hledání spásy. Z tohoto důvodu na posvátných místech vznikaly různé rituály či zvyky (přinášení darů, odříkávání modliteb), kterými poutníci vyjadřovali svoji náklonost. Během poutě také byly vyslovovány modlitby, odříkávány žalmy a zejména posty (Jöckle 1997, 6-7, 14).

Okolo 11. století v celé západní Evropě vzrůstá vliv kultu Panny Marie. To se projevuje na množství kostelů jí zasvěcených. Pannu Marii nejčastěji vypodobňuje socha nebo obraz. Jsou jí přikládány zázračné účinky jako uzdravení, narození potomka, záchrana života a jiné. Podle katolické církve však těmito schopnostmi nejsou opatřeny obraz ani socha samy o sobě, nýbrž osoba, kterou zobrazují. Kromě poutí k uctívaným obrazům nebo sochám Panny Marie, byly věřícími od 13. století velmi vyhledávané sochy či obrazy vyobrazující svatou Annu, tudíž matku Panny Marie (Jöckle 1997, 10).

Na poutním místě poutník podstoupil rituál, který probíhal podle ustálených pravidel. Ten se většinou sestával z vigilie, při které věřící pomocí modlitby (jejíž součástí byl mnohdy projev pokání) projevili své prosby. Po vigilii následovaly další úkony spojené s pobožnostmi. Na závěr poutě mohli poutníci spatřit ostatky světce. Z těchto cest si často věřící na památku přinášeli tzv. poutnické odznaky v podobě medailí nebo drobných plastik. Ty byly pro každé poutní místo specifické (Jöckle 1997, 12). Tímto se dostáváme k nálezu drobné keramické plastiky z území České republiky, která k jednomu poutnímu místu indikuje (Bláha 2002, 26).

Jedná se o bezhlavé torzo Madony, nalezené během výzkumu v Olomouci na Mořickém náměstí v objektu č. 73/79, které je datované na základě průvodních fragmentů keramiky a gotické formy erbu na jeho zadní straně do průběhu 2. poloviny 15. století nebo nejpозději do doby kolem roku 1500. Erbovní znamení, které je vyobrazené na zadní straně Madony, znázorňuje dva havrany resp. krkavce v letu nebo s rozepjatými křídly. Právě toto znázornění má ve znaku benediktinské opatství Einsiedeln, které se nachází ve švýcarském kantonu Schwyz. Předlohou keramické Madony nalezené v Olomouci byla právě dřevěná skulptura (od 19. století Černé) Madony s Ježíškem z opatství Einsiedeln (Bláha 2002, 26-27;

Jöckle 1997, 160). To bylo založeno roku 934 na místě poustevny sv. Meinrada, který byl v roce 861 zavražděn dvěma lupiči. Ty pak podle legendy pronásledovali Meinradovo ochočení havrani, díky kterým byli odhaleni a následně popraveni (*Jöckle 1997, 160*).

Hlavním cílem poutníků byla zdejší kaple, která byla od 13. století zasvěcená Panně Marii. Od počátku 14. století bylo opatství slavným poutním místem, kdy ho podle kostnické kroniky například v roce 1466 navštívilo přes 130 000 lidí z různých částí Evropy. Opatství od jeho založení zachvátilo několik požárů (v roce 1029, 1226 a 1465). Po rekonstrukci vyvolané požárem, který se udál v roce 1465, byla umístěna do kaple milostná socha Madony s Ježíškem, ta byla vytvořena kolem roku 1440 v Ulmu (*Bláha 2002, 26-27; Jöckle 1997, 160*). A právě její keramické miniatury byly v klášteře zdarma rozdávány až do roku 1798, kdy byla jejich výroba, kterou od 15. století přesunul klášter do svých místních dílen, zrušena. Je zajímavé, že do keramické hmoty, ze které byly tyto plastiky vyráběny, se přimíchávala malta a hlína z kaple s uctívanou Madonou, přičemž tato příměs byla brána jako relikvie. Figurky byly často obroušovány a prášek z nich měl pomáhat v nouzi a proti různým nemocem, což by mohla potvrzovat také Madona nalezená v Olomouci, jejíž hlava byla pravděpodobně obroušena, k tomu i ostatně nasvědčuje příliš šikmý lom a zaoblené hrany (*Bláha 2002, 27*).

Z území České republiky máme ještě jeden nález plastiky Madony z Einsiedelnu. Ta je uložena v Muzeu hlavního města Prahy (inv. č. 15715), a byla identifikována díky nápisu „S. MARIA EINSIEDELENSIS“ na její zadní straně. Další figurky této Madony známe například ze sbírek muzeí Rheinisches Landesmuseum v Trevíru, z Ruhlandmuseum v Essenu, Alsaska či z Norimberku (*Bláha 2002, 27*). Avšak plastiky einsiedelnské Madony nejsou jedinými identickými figurkami světců, které jsou nalézány na různých místech. Příkladem může být soška madony z Mnichova Hradiště, jejíž přesnou analogií jsou Madony (kat. 164 a 168) uložené v Muzeu hlavního města Prahy (*Huml 1981, 326*).

Bohužel na rozdíl od Madon z Einsiedelnu samotná poutní místa, ze kterých by mohly figurky ostatních světců pocházet, neznáme. Tudíž se jedná o jedinečný příklad indikace poutního místa pomocí figurek světců, v tomto případě Madon, které díky svému kultu spojovaly poutníky z různě odlehlých míst.

8. POSTAVENÍ DĚTÍ VE STŘEDOVĚKÉ SPOLEČNOSTI

Dodnes velmi diskutovaným tématem mezi historiky, je způsob života těch nejmenších, tedy dětí v době středověku. Pro ty demografická situace v této době nebyla vůbec příznivá, jelikož zletilosti se dožilo jen malé procento z celkového počtu narozených. Polovina jich zemřela při porodu nebo v novorozeneckém věku, a to hlavně z důvodu špatných hygienických podmínek, které zapříčinily mnohé nemoci. Další příčinou jejich úmrtí mohly být různé úrazy, ale také lékařské znalosti té doby (Měchurová 2010, 95-96).

Prvním kdo otevřel problematiku dětství ve středověku a rozpoutal o ní diskuzi, je Philippe Ariés. Na základě analýzy ikonografických a písemných pramenů, dospěl k závěru, že jakmile dítě bylo schopno žít bez trvalé péče matky, kojné nebo chůvy, patřilo ke společnosti dospělých, a tudíž byly děti brány jako „malí dospělí“. Středověká společnost tedy neměla žádný vztah k dětství, které pro ně bylo nedůležitou etapou života. Podle něj se postavení k dětem změnilo až koncem 16. století, kdy děti začaly být „hýčkány“, a staly se zdrojem zábavy a povyražení pro dospělé (Ariés 1969, 14-24; Nodl 2015, 35).

Ariés svou knihou rozpoutal velkou diskuzi o postavení dětí ve středověké společnosti. Odborníci z různých oborů poté zaměřili svoji pozornost na podporu myšlenky dětství jako svébytné fáze života. Zkoumali tuto problematiku ze sociologického, historického, historicko-uměleckého i archeologického pohledu. Díky nim, se od názoru, že k dítěti nebyla upírána žádná velká pozornost a bylo bráno jako malí dospělí, postupně upustilo. Tomu ostatně také napovídají záznamy v městských či zemských zákonících, účetních pramenech, ale i v knihách zázraků (Nodl 2015, 36). Svůj podíl má na tom i archeologie, která k tématu přispěla nálezy možných hraček, kolébek i hrobů (Smetánka 2003, 84-94).

Jak zdůrazňuje M. Nodl, kromě přirozených citových vazeb, měli rodiče mít důvod pozitivního vztahu vůči dětem i z ekonomického a majetkového hlediska. Potomci jim zajistili pokračování rodinných tradic, přebírali po nich řemeslnou činnost a dědili majetky. Mimo to děti také mohly v domácnosti provádět drobné pracovní úkony, jako například pomoc s péčí o mladší sourozence, podílet se na pracích v zemědělství či v řemesle. Toto se týkalo pouze majetnějších rodin. V chudších rodinách dítě většinou okolo desátého roku odešlo do služby (Nodl 2015, 36-38).

Z předmětů, které by mohly napovídat o světě dětí ve středověku, se nám ze strany archeologie nejčastěji dochovává drobná keramická plastika. Toto však v žádném případě neodráží historickou realitu, jelikož materiál, ze kterého je vyrobena, jí umožňuje přetrvat v zemi až do dnešních dnů. Ostatní materiály jako například dřevo, látka, kosti, kůže či sláma,

které mohly být používány k výrobě hracích předmětů, se nám kvůli své povaze zachovají velmi výjimečně. Toto nám také potvrzují nálezy z výzkumů v Novgorodě, kde bylo nalezeno díky vlhkému půdnímu prostředí okolo 1400 hraček, z nichž 80 % bylo vyrobených ze dřeva, zbytek byl zhotoven z keramiky, kůže, kostí či březové kůry. Kromě půdních podmínek, které často neumožňují zachování těchto předmětů, je i nepříznivá jejich možná „recyklace“, kdy dřevěné hračky mohly být spáleny a kovové přetaveny. Toto všechno ovlivňuje naši znalost ohledně života dětí ve středověku (*Hoffman 1996, 130; Melniková-Papoušková 1948, 17*).

9. ZÁVĚR

I přesto, že drobné středověké plastiky bývají mnohdy na pokraji našeho zájmu, mohou nám poskytnout užitečné informace, a to jak o vlivu „vysokého umění“ na tvorbu jejich výrobců, tak i lidové zbožnosti středověké společnosti. Během vymezeného období 13. až 16. století, lze pozorovat postupně vzrůstající frekvenci nálezů, ale také různorodost motivů plastik.

Cílem této práce bylo shromáždění dostupných nálezů drobných keramických plastik z pražského prostředí, doplněné o informace mě zpřístupněných. Tím se podařilo získat soubor čítající celkem 178 nálezů těchto figurek, které prezentují širokou škálu plastik různých motivů a odlišných kvalit z různých částí Prahy, a to ze Starého Města, Nového Města a Malé Strany. V těchto nálezech zahrnutých do katalogu silně převažují motivy koníčků a jezdecké plastiky, oproti tomu v kategorii figurální plastiky zase dominuje zobrazení Panny Marie, která může odrážet vzrůstající vliv mariánského kultu (*Huml 1981, 327*).

Navzdory tomu, že se u velkého množství předmětů nepodařilo získat informace o jejich nálezovém kontextu, ať už z důvodu dosud nezpracovaného výzkumu, či neznámého místa nálezu, můžeme si všimnout jejich výskytu především v odpadních, vyrovnávacích a sídlištních vrstvách.

V katalogu také můžeme pozorovat výskyt téměř identických plastik v rámci Prahy, ale také analogie v zahraničí. Za zmínku jistě stojí bezhlavá figurka panenky kruseler z výzkumu na náměstí Republiky, která je totožná s plastikou nalezenou v Norimberku. To opět potvrzuje fakt, že se s výrobními formami nebo už vyrobenými plastikami obchodovalo v rámci střední Evropy.

Při vytváření tohoto katalogu jsem se setkala s několika problémy, které kromě nejistitelného nálezového kontextu představovaly velká fragmentárnost a špatné dochování nálezů. Ty nejednou zcela neumožnily přibližné určení motivu. Dalším problémem, ale zároveň i zajímavým úkazem, kterého si v tomto katalogu můžeme všimnout, je odlišná datace předmětů vyráběných pomocí dvoudílné formy oproti zbytku střední Evropy. Tato technika výroby se běžně vyskytuje až od konce 15. století, kdežto v pražských nálezech se vyskytují některé předměty vyrobené touto technikou datované archeologickou metodou na základě kontextových nálezů a stratigrafie již 14., a v některých případech dokonce už na přelom 13. a 14. století. Vysvětlení této skutečnosti nedokážu vyslovit, a to kvůli potřebě většího porovnávacího vzorku z území českých zemí nebo více datovaných nálezů z prostředí Prahy.

Pro řešení této problematiky vidím jako zásadní publikování nálezů spolu s nálezovými kontexty a vytváření souhrnných katalogů nálezů, které z našeho území kromě nepublikovaných bakalářských a diplomových prací neexistují.

10. KATALOG PRAŽSKÝCH NÁLEZŮ DROBNÝCH KERAMICKÝCH PLASTIK

Tento katalog prezentuje část nálezů drobných keramických plastik z Prahy, které jsou uloženy v depozitářích institucí Archaia Praha o.p.s., Národního památkového ústavu-územního odborného pracoviště v Praze, Muzea hlavního města Prahy a Labrys o.p.s. Menší část nálezů je převzata z diplomové práce Š. Juřinové (2015), jelikož jiný zdroj k jejich získání nebyl dostupný.

Kat. 1.

Tab. 1:1-4

Inventární číslo: A 577 803

Místo výzkumu: Pařížská ulice čp. 3

Číslo výzkumu: 2063

Sonda: 1

Max. výška: 56 mm

Max. šířka: 27 mm

Max. délka: 51 mm

Popis předmětu: Žlutě glazovaný koníček s jezdcem. Plastika má odlomenou část pravé přední a zadní nohy koně. Odlomená je také hlava rytíře, který má na štítě erb s vyobrazením hrábí. Koníček má otvor v břiše o průměru 75 mm.

Nálezové okolnosti: Vyrovnávací vrstva

Interpretace: Jezdecká plastika

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: 1. polovina 14. století (podle ústního sdělení M. Kuchařík, 29. 3. 2017).

Výzkum provedl: Labrys o.p.s.

Kat. 2.

Tab. 9:3

Inventární číslo: 17/98-348

Místo výzkumu: Bílkova ulice čp. 855/I

Číslo výzkumu: 17/98

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 43 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: fragment žlutě glazovaného koníčka dochovaného s částí sedla

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 3.

Tab. 9:5-7

Inventární číslo: 17/98-927

Místo výzkumu: Bílkova ulice čp. 855/I

Číslo výzkumu: 17/98

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 34 mm

Max. šířka: 24 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo těla postavy se sepjatými rukama na hrudi. Ve spodní části plastiky kuželovitý otvor.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 4.

Tab. 9:1-2

Inventární číslo: 17/98-970

Místo výzkumu: Bílkova ulice čp. 855/I

Číslo výzkumu: 17/98

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 51 mm

Max. šířka: 38 mm

Popis předmětu: Plastika koně s jezdcem. Zadní část koně spolu s hlavou a levou rukou jezdce zcela chybí.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: (?) vyrobena v dvoudílné formě

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 5.

Tab. 9:4

Inventární číslo: 17/98-1229

Místo výzkumu: Bílkova ulice čp. 855/I

Číslo výzkumu: 17/98

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 24 mm

Max. šířka: 38 mm

Popis předmětu: Žlutě glazovaný fragment zadní části zvířete s dochovaným ocasem.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 6.

Tab. 10:1-3

Inventární číslo: 07/25-19

Místo výzkumu: Vodičková ulice před čp. 683/II a Jungmannova ulice ppč. 2379

Číslo výzkumu: 07/25

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 62 mm

Max. šířka: 34 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo ženské postavy s patrnými detaily dobového oblečení v hrudní partii a se sepjatými rukama v oblasti pasu. Plastikou prochází kuželovitý otvor.

Interpretace: Panenka kruseler

Způsob výroby: Vyrobena v jednodílné formě. Zadní strana zahlazena.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 7.

Tab. 10:4-5

Inventární číslo: 07/25-52

Místo výzkumu: Vodičkova ulice před čp. 683/II a Jungmannova ulice ppč. 2379

Číslo výzkumu: 07/25

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 107 mm

Max. šířka: 36 mm

Popis předmětu: Ženská postava bez hlavy v plášti. V přední části se dochovala modrozelená barva vykreslující sukni. Na zadní stranu byla nalepena plastická páska, zdobená vpichy.

Interpretace: Panenka kruseler.

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: Neznámá.

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 8.

Tab. 11:9

Inventární číslo: 20/03-668

Místo výzkumu: Karmelitská ulice - čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: G 10

Vrstva: 7

Max. výška: 34 mm

Max. šířka: 24 mm

Popis předmětu: Džbán lahvovitého tvaru s ulomeným uchem, okrajem a částí hrdla.

Interpretace: Miniatura nádoby

Datace: 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 9.

Tab. 12:10

Inventární číslo: 20/03-713

Místo výzkumu: Karmelitská ulice - čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: G 06

Vrstva: II

Max. výška: 33 mm

Max. délka: 50 mm

Popis předmětu: Torzo červeně malovaného koníčka s lehce naznačeným sedlem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 10.

Tab. 11:4-5

Inventární číslo: 20/03-765

Místo výzkumu: Karmelitská ulice - čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: E 06

Vrstva: 10

Max. výška: 28 mm

Max. šířka: 37 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy zvířete.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Ruční modelace

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 11.

Tab. 11:7-8

Inventární číslo: 20/03-1167

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: H 07

Vrstva: 19

Max. výška: 43 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Plastika, která se dochovala bez hlavy, představuje mladého Ježíše se sepjatýma rukama v oblasti pasu. Je totožná s plastikami mladých Ježíšů, které byly nalezeny při výzkumu v Mikulandské ulici čp. 135 (Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 40).

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou.

Datace: Neznámá (na základě totožných plastik z Mikulandské ulice čp. 135, které

byly datovány do 14. století, můžeme pravděpodobně datovat obdobně).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 12.

Tab. 12: 5-7

Inventární číslo: 20/03-1958

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: C 03

Vrstva: C3-13

Max. výška: 43 mm

Max. délka: 44 mm

Popis předmětu: Necelá plastika žlutozeleně glazovaného koníčka, který je zdoben radélkem a opatřen otvorem v hrudi.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Modelován ručně.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 13.

Tab. 11:6

Inventární číslo: 20/03-3267

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: G 05

Vrstva: 52

Max. výška: 46 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Hnědě glazované torzo postavy pravděpodobně se spjatýma rukama na hrudi a kuželovitým otvorem zespona v podstavě.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: (?) pravděpodobně ručně modelována

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 14.

Tab. 12:1-2

Inventární číslo: 20/03-3741

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: L 11

Vrstva: 12

Max. výška: 71 mm

Max. délka: 51 mm

Popis předmětu: Torzo jezdecké plastiky pokryté hnědou glazurou. Jezdec má na levém boku znázornění meč. Kůň je opatřen otvorem v hrudi.

Interpretace: Jezdecká plastika

Způsob výroby: (?) ručně modelovaná

Datace: 13. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 15.

Tab. 11:1-3

Inventární číslo: 20/03- 4776

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: M 01

Vrstva: 21

Max. výška: 89 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Figurka ženy v řasených šatech a pokrývkou hlavy. Žena v rukou svírá blíž neidentifikovatelný předmět v rukou v oblasti pasu. V každém podpaží má vyvrtané otvory, ty pravděpodobně sloužily k provlečení řemínku (*Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 39*). Viditelný spojovací šev. Zesponu podstavy je plastika opatřena kuželovitým otvorem.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobena dvoudílnou formou

Datace: 13. – 14. století (podle ústního sdělení J. Havrda, 29. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 16.

Tab. 12:3-4

Inventární číslo: 20/03-5244

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -
čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: M 01

Vrstva: 65

Max. výška: 20 mm

Max. šířka: 14 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy
pravděpodobně rytíře.

Interpretace: Rytíř (?)

Způsob výroby: Ručně modelovaná.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový
ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 17.

Tab. 12:8-9

Inventární číslo: 20/03-5584

Místo výzkumu: Karmelitská ulice -

čp.387/III a Nebovidská ulice - čp.459/III

Číslo výzkumu: 20/03

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 49 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Fragment zeleně
glazovaného koníčka se sedlem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Ručně modelovaná.

Datace: Neznámá.

Výzkum provedl: Národní památkový
ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 18.

Tab. 13:1-3

Inventární číslo: 2013/33-J10-007

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská
ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: J 10

Vrstva: neudána

Max. výška: 80 mm

Max. šířka: 37 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo ženy
se džbánem či konví v pravé ruce a copem
na zádech. Viditelný spojovací šev. V
každém podpaží má vyvrtané otvory,
pravděpodobně určené k provlečení
řemínku (*Cymbalak – Hladíková-
Trachtová 2016, 39*).

Interpretace: sv. Alžběta Durynská (?)

Způsob výroby: Vyrobena dvoudílnou
formou.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový
ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 19.

Tab. 13:5-6

Inventární číslo: 2013/33-J10-017

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská
ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: J 10

Vrstva: neudána

Max. výška: 65 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Plastika mladého Ježíše
se sepjatýma rukama v oblasti pasu.
Dochován bez hlavy. Zadní část vyříznuta
ve tvaru klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: 14. století (?)

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 20.

Tab. 13:12-13

Inventární číslo: 2013/33-L06-037-0

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L06

Vrstva: Objekt: V 642

Max. výška: 52 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Fragment spodní části madony. Zadní strana rovně seříznuta.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 21.

Tab. 13:14

Inventární číslo: 2013/33-L10-039

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 10

Vrstva: neudána

Max. výška: 23 mm

Max. délka: 24 mm

Popis předmětu: Fragment žlutě glazované koňské hlavy.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Ručně modelována.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 22.

Tab. 13:4

Inventární číslo: 2013/33-R04-003

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: R 04

Vrstva: neudána

Max. výška: 54 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Plastika zobrazující Ježíška v postýlce. Vyrobená z jemné bílé keramické hmoty.

Interpretace: Ježíšek/dítě v postýlce

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 23.

Tab. 42:1

Inventární číslo: 2013/L06-037-12

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Fragment postavy (pravděpodobně ženy) s drapovanými šaty. Na zadní straně klínovitý výřez hmoty (Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 42).

Interpretace: Světec (?)

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 24.

Tab. 13:9

Inventární číslo: 2013/33-M10-006

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: M 10

Vrstva: neudána

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy mladého Ježíše se svatozáří.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: (?) 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 25.

Tab. 13:7-8

Inventární číslo: 2013/33-O08-051

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: O08

Vrstva: neudána

Max. výška: 53 mm

Max. délka: 56 mm

Popis předmětu: Plastika koníčka s otvorem v hrudi. Místy pravděpodobně neúmyslně potřísněn glazurou.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Ručně modelovaná

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 26.

Tab. 13:10-11

Inventární číslo: 2013/33-O11-044

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: O 11

Vrstva: neudána

Max. výška: 42 mm

Max. šířka: 62 mm

Popis předmětu: Fragment žlutě glazované jezdecké plastiky. Rozpoznat lze zdobené sedlo a nohy rytíře. Kůň má otvor v břiše.

Interpretace: Jezdecká plastika

Způsob výroby: (?) ručně modelovaná

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 27.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:1

Inventární číslo: 2013/33-L037-1

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 36 mm

Max. šířka: 33 mm

Popis předmětu: Hlava mladého Ježíše se svatozáří a částí ramene.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 28.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:2

Inventární číslo: 2013/33-L037-2

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 28 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Hlava mladého Ježíše se svatozáří.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Místo uložení:

Kat. 29.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:3, 3a

Inventární číslo: 2013/33-L037-3

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 35 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Hlava mladého Ježíše s olámanou svatozáří.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 30.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:4

Inventární číslo: 2013/33-L037-4

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 70 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 31.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:5

Inventární číslo: 2013/33-L037-5

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 75 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 32.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:6

Inventární číslo: 2013/33-L037-6

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 57 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 33.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:7

Inventární číslo: 2013/33-L037-7

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 53 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 34.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:8

Inventární číslo: 2013/33-L037-8

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 44 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 35.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:9

Inventární číslo: 2013/33-L037-9

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 36.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:10

Inventární číslo: 2013/33-L037-10

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 42 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Tělo mladého Ježíše s odlomenou hlavou a sepjatýma rukama v oblasti pasu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 37.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:11

Inventární číslo: 2013/33-L037-11

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 22 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Torzo mladého Ježíše (zachován pouze hrudník) s odlomenou hlavou. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Mladý Ježíš

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 38.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:13

Inventární číslo: 2013/33-L037-13

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 90 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou

pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu a má odlomený pravý dolní roh.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 39.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:14

Inventární číslo: 2013/33-L037-14

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 91 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 40.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:15

Inventární číslo: 2013/33-L037-15

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 92 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednoduchou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 41.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:16

Inventární číslo: 2013/33-L037-16

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 85 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 42.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:17

Inventární číslo: 2013/33-L037-17

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 83 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 43.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:18

Inventární číslo: 2013/33-L037-18

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 78 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 44.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:19

Inventární číslo: 2013/33-L037-19

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská

ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 78 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 45.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:20

Inventární číslo: 2013/33-L037-20

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská

ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 77 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce Ježíška. Tato plastika se dochovala pouze od pasu Madony níž spolu s částí zobrazující nohu Ježíška. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 46.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:21

Inventární číslo: 2013/33-L037-21

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská

ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 73 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce Ježíška. Tato plastika se dochovala pouze od pasu Madony níž spolu s částí zobrazující nohu Ježíška. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 47.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:22

Inventární číslo: 2013/33-L037-22

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 72 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu a má odlomenou spodní část.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 48.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:23

Inventární číslo: 2013/33-L037-23

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 67 mm

Max. šířka: 27 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Levá ruka je v tomto případě odlomena. Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu a má odlomenou spodní část.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 49.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:24

Inventární číslo: 2013/33-L037-24

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 61 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu a má odlomenou spodní část.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 50.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:25

Inventární číslo: 2013/33-L037-25

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 53 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět

(jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Plastika je zezadu vyříznutá ve tvaru podélného klínu. Zachována pouze střední část figurky.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 51.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:26

Inventární číslo: 2013/33-L037-26

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 44 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Zachována pouze spodní část figurky.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 52.

(převzato z Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 36)

Tab. 14:27

Inventární číslo: 2013/33-L037-27

Místo výzkumu: Národní – Mikulandská

ulice ppč. 843 + čp. 135

Číslo výzkumu: 2013/33

Sonda: L 06

Objekt: V 642

Max. výška: 23 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony v řasených šatech držící v pravé ruce malého Ježíška a v levé kulatý předmět (jablko, koule). Ježíšek má pokrčenou pravou nohu. Zachována pouze malá část spodní části figurky.

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou

Datace: 14. století

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 53.

Tab. 16:5

Inventární číslo: 20/92-542

Místo nálezu: Ovocný trh – čp. 1096/I (Praha 1 – Staré Město)

Číslo výzkumu: 20/92

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. délka: 73 mm

Max. šířka: 60 mm

Popis předmětu: Miniatura nádoby pokrytá zelenou glazurou na čtyřech drobných nožičkách. Je možné, že jde spíše o malou formu než nádobu, na jejichž dvou třetinách se rozprostírá kruhová prohlubeň o průměru cca 40 mm. Ve třetí třetině je žlábek, na jehož obou koncích jsou prohlubně, které mají tvar připomínající list.

Interpretace: Miniatura nádoby

Způsob výroby: (?)

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 54.

Tab. 16:1-3

Inventární číslo: 20/92-898

Místo nálezu: Ovocný trh – čp. 1096/I (Praha 1 – Staré Město)

Číslo výzkumu: 20/92

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 47 mm

Max. šířka: 27 mm

Popis předmětu: Fragment postavy s kapucí. Figurka má ulámané ruce a dolní polovinu těla. V oblasti zad má pravděpodobně zbytky rukou. Ty jsou tzv. lopatovité, které můžeme spatřit u některých jezdeckých plastik. Je možné, že se tato postava „objímala“ s druhou postavou, která se nám ovšem

nedochovala. Na plastice jsou znatelné spoje, které nebyly zahlazeny po nalepení jednotlivých částí těla (hlavy, rukou). Figurka je pokryta žlutozelenou glazurou.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Obličej popřípadě celá hlava je vytvořena za pomoci formy, zbytek figurky je ručně modelován.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 55.

Tab. 16:4

Inventární číslo: 20/92-1029-75

Místo nálezů: Ovocný trh – čp. 1096/I (Praha 1 – Staré Město)

Číslo výzkumu: 20/92

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 73 mm

Max. šířka: 50 mm

Popis předmětu: Fragment plastiky, na kterém je zachycen splývavý šat. Nelze určit, zda se jedná o ženskou či mužskou postavu. Tělem plastiky prochází kruhový otvor.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobeno dvojdílnou formou (?)

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 56.

Tab. 17:7-8

Inventární číslo: 2009/16-0101-0008

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: neudána

Vrstva: 101

Max. výška: 31 mm

Max. šířka: 66 mm

Popis předmětu: Plastika zobrazuje pravděpodobně ženskou postavu v řasených šatech. Je velmi podobná plastikám madon nalezených v Mikulandské ulici čp. 135, stejně jako ony je v její zadní části

Interpretace: Madona (?)

Způsob výroby: Vyrobená jednodílnou formou.

Nálezový kontext: Plastika byla nalezena ve vrcholně středověkém sídlištním horizontu v přední části měšťanské parcely lokalizované na ploše bývalého čp. 69 ve Spálené ulici (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Datace: 2. polovina 14. století (?); (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 57.

Tab. 17:1

Inventární číslo: 2009/16-426-1

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: 426

Vrstva: 01

Max. výška: 56 mm

Max. délka: 79 mm

Popis předmětu: Plastika koníčka vyrobené z kaolinové hmoty a s otvorem v místě ocasu. Na hlavě jsou znatelné rýhy, které pravděpodobně představují hřívu a uzdu (Cymbalak – Matějková 2012, 55-56).

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Nálezový kontext: svrchní partie zásypu pozdně středověké až raně novověké odpadní jámky

Praha 1 – Nové Město, bývalé čp. 1544 (Vladislavova ul.); (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Datace: Raný novověk

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 58.

Tab. 18:1-2

Inventární číslo: 2009/16-426-018

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: 426

Vrstva: 18

Max. výška: 59 mm

Max. šířka: 33 mm

Popis předmětu: Fragment kaolinové plastiky, z které se dochovala pouze spodní část figurky. Vnitřkem figurky se táhne úzká dutina směrem dolů se rozšiřující. Je možné, že se jedná o plastiku znázorňující ženskou postavu (Cymbalak – Matějková 2012, 55-56).

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobená dvoudílnou formou (?)

Datace: Raný novověk

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 59.

Tab. 17:2-3

Inventární číslo: 2009/16-513-017

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: 513

Vrstva: 017

Max. výška: 46 mm

Max. délka: 21 mm

Popis předmětu: Fragment žlutě glazované plastiky koníčka, z které se dochovala hlava spolu s částí předních noh.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyroben ruční modelací.

Nálezový kontext: svrchní partie zásypu vrcholně středověkého odpadního objektu lokalizovaného ve střední části měšťanské parcely (plocha původního čp. 72 a čp. 73 ve Spálené ulici - Praha 1 - Nové Město, Spálená ppč. 725); (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Datace: 14. století (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 60.

Tab. 17:4-6

Inventární číslo: 2009/16-509-12

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: 509

Vrstva: 12

Max. výška: 55 mm

Max. šířka: 46 mm

Popis předmětu: Fragment kaolinové plastiky ženy v dobových šatech s nedochovaným kruselerem. Na její zadní straně, která byla ručně zahlazena, je připevněna keramická plastická lišta opatřena vpichy znázorňující další prvek oděvu. Vnitřkem figurky prochází průduch.

Interpretace: Panenka kruseler

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou.

Nálezový kontext: vrcholně středověký sídlištní horizont ve střední části měšťanské parcely (plocha původního čp. 72 a čp. 73 ve Spálené ulici - Praha 1 - Nové Město, Spálená ppč. 725); (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Datace: 14. – 15. století (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 61.

Tab. 17:10

Inventární číslo: 2009/16-356-36

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2009/16

Sonda: 356

Vrstva: 36

Max. výška: 33 mm

Max. šířka: 21 mm

Popis předmětu: Kaolinová plastika ženy v dobovém oblečení spolu s pokrývkou hlavy (barbette nebo korunka?) a kalichem v pravé ruce. Zachovala se pouze horní polovina těla. Po stranách figurky jsou patrné spojovací švy (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Interpretace: (?); (Za předpokladu, že žena svírá kalich, je možné, že jde o sv. Barboru. Avšak i tak jde o tvrzení velmi odvážné.)

Způsob výroby: Vyrobená dvoudílnou formou.

Datace: 14. – 15. století (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Místo uložení: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 62.

Tab. 17:9

Inventární číslo: 2012/16-0718-0021

Místo výzkumu: Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova ulice čp., ppč. 725/1, ad.

Číslo výzkumu: 2012/16

Sonda:

Vrstva: 718

Max. výška: 23 mm

Max. délka: 52 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná plastika pravděpodobně koně. Hlava a nohy jsou ulomeny.

Interpretace: Koníček (?)

Nálezový kontext: středověký sídlištní horizont střední části měšťanské parcely v severní části domovního bloku mezi ulicemi Spálená, Purkyňova, Vladislavova, Charvátova - Praha 1 - Nové Město, Spálená ppč. 725 (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: 2. pol. 14. stol. (podle ústního sdělení T. Cymbalak, 11. 5. 2017).

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 63.

Tab. 15:4

Inventární číslo: 8/99-8

Místo výzkumu: Saská ulice ppč. 1045

Číslo výzkumu: 8/99

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 31 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy panenky kruseler. Znatelné vrstvy šlojíře a detaily obličejů.

Interpretace: Panenka kruseler

Způsob výroby: Vyrobené jednodílnou formou.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Poznámka: Totožné plastiky byly nalezeny při výzkumu na náměstí Republiky kat. 95 a 108.

Kat. 64.

Tab. 15:5

Inventární číslo: 8/90-250

Místo výzkumu: Malostranské náměstí čp. 258/III

Číslo výzkumu: 8/90

Sonda: V

Vrstva: 8

Max. výška: 36 mm

Max. šířka: 21 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy muže, který má rytím znázorněné vousy a

znatelně velký nos. Oči kruhovitého tvaru opatřené uprostřed vpichem jsou nalepeny.

Interpretace: žertovná figurka (?)

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 65.

Tab. 15:8-9

Inventární číslo: 5/93-342

Místo výzkumu: Halštatské náměstí čp. 752/I

Číslo výzkumu: 5/93

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Torzo kaolinové plastiky znázorňující postavu v kápi. Detailně zpracovaný obličej.

Interpretace: Mnich (?)

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou (?)

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 66.

Tab. 15:10

Inventární číslo: 5/98-29-19

Místo výzkumu: Uhelný trh

Číslo výzkumu: 5/98

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 27 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Fragment zeleně glazované hlavy pravděpodobně anděla. Plastika má seříznutou zadní stranu a okraje.

Interpretace: Anděl (?)

Způsob výroby: Vyrobená jednoduchou formou.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 67.

Tab. 15:1-3

Inventární číslo: 11/89-17-1

Místo výzkumu: Valdštejské náměstí čp. 162/III

Číslo výzkumu: 11/89

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 79 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo plastiky ženy v bohatě řasených dobových šatech s výstřihem ve tvaru V. Levou rukou drží podkasané šaty a pravou má položenou v pase. Žena je zakloněná dozadu. Je možné, že figurka znázorňuje gravidní ženu. Na stranách je znatelný výrobní šev a celou figurkou prochází úzký průduch.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobená dvoudílnou formou.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 68.

Tab. 15:6-7

Inventární číslo: 2011/03-0459

Místo výzkumu: Thunovská ulice čp. 192

Číslo výzkumu: 2011/03

Sonda: neudána

Vrstva: neudána

Max. výška: 39 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Fragment pravděpodobně ženské postavy, z které se dochovala pouze dolní polovina. Znatelné řasení šatů a postranní výrobní švy. Figurka je zespoda opatřena kuželovitým otvorem.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Výroba dvoudílnou formou.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 69.

Tab. 42:2

Inventární číslo: 2011/3-4

Místo výzkumu: Thunovská ulice čp. 192

Číslo výzkumu: 2011/03

Sonda: VIII

Vrstva: 82

Max. výška: 69 mm

Max. šířka: 42 mm

Popis předmětu: Miniaturní nádoba vakovitého tvaru těla opatřena držadlem. Pokrytá červenohnědou glazurou a malovanými ornamenty.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 70.

Tab. 15:11-12

Inventární číslo: 2015/34-S02-R02

Místo výzkumu: Petřín (restaurace Petřínské terasy)

Číslo výzkumu: 2015/34

Sonda: S 02

Vrstva: 5

Max. výška: 29 mm

Max. délka: 56 mm

Popis předmětu: Plastika zeleně glazovaného zvířete, které má vpichy znázorněné oči. Na hřbetě zvířete jsou patné rýhy.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobená ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 71.

Tab. 11:9

Inventární číslo: 3/03-258-1

Místo výzkumu: Valdštejnská ulice 154/III,
155/III

Číslo výzkumu: 03/03

Sonda: VI/VIII

Vrstva: 81

Max. výška: 67 mm

Max. šířka: 47 mm

Popis předmětu: Miniatura džbánku (vázička) s částečně rozbitým okrajem a hrdlem.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kat. 72.

(Převzato z Juřinová 2015, 75)

Tab. 19: 1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: B23-002

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Spodní část kaolinové plastiky postavy s bohatě řaseným rouchem. Figurka je umístěna na podstavci. Dle analogií z Petrské čtvrti lze figurku určit jako Madonu s dítětem.

Interpretace: Madona

Způsob výroby: Vyrobeno dvoudílnou formou.

Datace: Novověk

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 73.

(Převzato z: Juřinová 2015, 75)

Tab. 19: 3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: D45-002

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Fragment bezhlavé žlutohnědě glazované plastiky. Ta pravděpodobně znázorňuje klečící modlící se postavu se sepjatýma rukama na hrudi.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobená v jednodílné formě.

Datace: 13. /14. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 74.

(Převzato z: Juřinová 2015, 75-76)

Tab. 19: 4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 2003/1

Stratigrafická jednotka: D45-007

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo zelenožlutě glazované plastiky, která má sepjaté ruce na hrudi v modlících se gestu.

Interpretace: (?) modlící se mnich.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: 2. polovina 13. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 75.

(Převzato z: Juřinová 2015, 76)

Tab. 20:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: E44-005

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Žlutě glazovaná bezhlavá plastika, která má složené ruce na břiše, v kterých pravděpodobně svírá kalich či džbáněk.

Interpretace: sv. Barbora

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě s dobře začištěnými švy.

Datace: 1. polovina 14. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Poznámka: Plastika je téměř totožná s plastikou kat. 177. ze Staroměstského náměstí.

Kat. 76.

(Převzato z: Juřinová 2015, 76)

Tab. 20:2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: G29-045

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo ženské postavy. Na zádech je patrný cop.

Interpretace: svěťice, měšťanka (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: 16. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 77.

(Převzato z: Juřinová 2015, 76-77)

Tab. 20:3-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: G30-015

Max. výška: 80 mm

Max. šířka: 45 mm

Popis předmětu: Plastika postavy v bohatě řaseném oděvu, která byla původně přetřena béžovou barvou.

Interpretace: Rytíř, světec (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 78.

(Převzato z: Juřinová 2015, 77)

Tab. 21:1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: H23-032

Max. výška: 55 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky znázorňuje Madonu, která oběma rukama drží dítě, jehož hlava se nedochovala. Je v horizontální poloze a pravou rukou se pravděpodobně dotýkalo se tváře matky.

Interpretace: Madona s dítětem

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě. Zadní strana odlomena.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 79.

(Převzato z: Juřinová 2015, 77)

Tab. 21:3-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: H23-036

Max. výška: 35 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Spodní část kaolinové plastiky postavy s bohatě řaseným rouchem.

Interpretace: Madona.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě. Pečlivě zahlazené švy.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 80.

(Převzato z: Juřinová 2015, 80)

Tab. 30:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: I38-017

Max. výška: 60 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky zobrazuje nahého chlapce/Ježíška, jež v rukách svírá jablko, na kterém sedí pták. Povrch figurky je přetřen oranžovou barvou.

Interpretace: Ježíšek.

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: 2. polovina 15. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 81.

(Převzato z: Juřinová 2015, 79)

Tab. 22:1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: I38-017

Max. výška: 75 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo detailně propracované Madony oděné v bohatě řaseném rouchu, která na levém boku drží dítě/Ježíška.

Interpretace: Madona s dítětem

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě. Švy jsou velmi pečlivě zahlazeny.

Datace: 2. polovina 15. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 82.

(Převzato z: Juřinová 2015, 78-79)

Tab. 22:3-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: H44-001

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Hnědožlutě glazovaná hlava postavy, jejíž zadní část je odlomena.

Kolem Zadní část hlavičky, přední část je odlomená. Kolem obličej je pravděpodobně znázorněn šlojír kruseler.

Interpretace: Panenka kruseler ?

Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 83.

(Převzato z: Juřinová 2015, 80)

Tab. 23:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: I38-026

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Spodní část těla, která zobrazuje nohy bez chodidel v nohavicích. Plastika je vyrobena z jemné kaolinové hmoty.

Interpretace: Nohy mužské postavy (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: 2. polovina 15. století.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 84.

(Převzato z: Juřinová 2015, 80-81)

Tab. 23:2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: K31-007

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Hlava z červené keramické hmoty, na které jsou patrné stopy po hnědé glazuře. Obličej postavy je detailně propracovaný. Pravděpodobně se jedná o mužskou postavu, která byla oděna v kápi.

Interpretace: Muž, šašek, mnich (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: 1. polovina. 16. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 85.

(Převzato z: Juřinová 2015, 81)

Tab. 23:3-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: K33-030

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Plastika pravděpodobně světce, který má na hrudi sepjaté ruce a je oděn v dlouhém plášti.

Interpretace: Světec (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě. Patrné seřiznutí výrobních švů.

Datace: 1. polovina 13. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 86.

(Převzato z: Juřinová 2015, 81-82)

Tab. 24:1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: M05-014

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy muže v baretu. Muž má hrubě naznačené oči a vymodelovaný nos.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Stratigrafická jednotka: M41-037

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Fragment zeleně glazované hlavy. Obvod propracovaného obličejem lemují šlojří kruseler (?).

Interpretace: Panenka kruseler (?).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 87.

(Převzato z: Juřinová 2015, 81-82)

Tab. 24:3-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: L30-021

Max. výška: 35 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná hlava muže či panenky kruseler (?), jejíž obvod lemují čepec.

Interpretace: Mnich (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě (?).

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 89.

(Převzato z: Juřinová 2015, 82)

Tab. 25:2-3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: N06-004

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky postavy ve splývavém šatu s draperií. V místě ulomení se figurka rozšiřuje.

Interpretace: Madona s dítětem (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 88.

(Převzato z: Juřinová 2015, 82)

Tab. 25:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Kat. 90.

(Převzato z: Juřinová 2015, 82-83)

Tab. 25:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: O20-020

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Plastika z bílo oranžové keramické hmoty, vyobrazující postavu se složenými rukama na břiše. Pravděpodobně se jedná o ženu v šatech zdobenými vpichy a s velkými knoflíky.

Interpretace: Panenka kruseler (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací (?).

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 91.

(Převzato z: Juřinová 2015, 83)

Tab. 26:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: P18-023

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Figurka z oranžové keramické hmoty, která znázorňuje postavu se založenými rukama na hrudi.

Interpretace: Ženská postava (?).

Způsob výroby: (?)

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 92.

(Převzato z: Juřinová 2015, 83)

Tab. 26:2-4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: R28-026

Max. výška: 67 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Torzo trupu Ježíše, které je detailně propracováno. Jsou znázorněny detaily jeho těla (žebra, prsní svaly, vlasy). Figurka je opatřena třemi otvory.

Interpretace: Kristus

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací (?).

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 93.

(Převzato z: Juřinová 2015, 83-84)

Tab. 27:1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: S27-020

Max. výška: 72 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Torzo žlutě glazované plastiky ženy. Její šat je zdoben třemi knoflíky spolu s řetězem (?) kolem pasu. Na zadní straně figurky jsou ryté čáry, které pravděpodobně znázorňují vlasy.

Interpretace: Postava ženy - šlechtička, měšťanka (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: 15. /16. století

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 94.

(Převzato z: Juřinová 2015, 84)

Tab. 27:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: T02-022

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Fragment ženské hlavy s korunou a naznačenými vlasy. Její povrch je značně setřelý.

Interpretace: Madona (?).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 95.

(Převzato z: Juřinová 2015, 84)

Tab. 27:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: T03-013

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná hlavička panenky se šlojířem kruseler.

Interpretace: Panenka kruseler.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Poznámka: Neglazovaná totožná figurka kat. 63. byla nalezena v Saské ulici ppč. 1045 a na náměstí Republiky kat. 108.

Kat. 96.

(Převzato z: Juřinová 2015, 86)

Tab. 28:1, 3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: U30-059

Max. výška: 90 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Detailně propracovaná plastika Madony, která na levém boku drží dítě a pravou rukou mu podává jablko. Její postava stojí na podstavci. Ježíšek má na obličejích druhotně natavený kov (železo).

Interpretace: Madona s dítětem na podstavci.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: 2. polovina 15. století.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 97.

(Převzato z: Juřinová 2015, 85)

Tab. 28:2-3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: T28-063

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Hlava Madony s korunou.

Interpretace: Madona s dítětem.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: 2. polovina 15. století.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Poznámka: Hlava pasuje Madoně kat. č. 96.

Kat. 98.

(Převzato z: Juřinová 2015, 84-85)

Tab. 28:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: T28-063

Max. výška: 60 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Přední strana dvoudílné výrobní formy, ze které se dochovala pouze horní polovina. Otisknutím formy vznikala Madona s korunou na hlavě.

Interpretace: Keramická forma na výrobu plastiky Madony s dítětem.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 99.

(Převzato z: Juřinová 2015, 85)

Tab. 29:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: T35-014

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy, která má odlomenou přední část (obličej).

Interpretace: (?).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 100.

(Převzato z: Juřinová 2015, 85-86)

Tab. 29:2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: U22-020

Max. výška: 35 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Zadní část postavy, na jejímž oděvu jsou po stranách patrné rukávy (?).

Interpretace: (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 101.

(Převzato z: Juřinová 2015, 86-87)

Tab. 29:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V02-068

Max. výška: 85 mm

Max. šířka: 45 mm

Popis předmětu: Plastika postavy se spjatýma rukama na břicho.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 102.

(Převzato z: Juřinová 2015, 87)

Tab. 29:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V06-004

Max. výška: 25 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná hlava s čelenkou (?), která je značně opotřebovaná.

Interpretace: (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 103.

(Převzato z: Juřinová 2015, 88)

Tab. 29:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V18-106/107

Max. výška: 85 mm

Max. šířka: 50 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky znázorňující pravděpodobně dvě postavy sedící na lavičce, ze kterých dochovala

z větší části postava na levé straně. Ta má v oblasti klína zbytek druhé figury.

Interpretace: Panna Marie s Kristem (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk/raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 105.

(Převzato z: Juřinová 2015, 89-90)

Tab. 29:1-2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V20-069

Max. výška: 80 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Plastika panenky kruseler oblečené v dobovém oděvu. Žena má sepnuté ruce v oblasti pase. Její šat zdobí pět knoflíků, ze kterých má jeden tvar šípkové růže. Na zadní straně figurky je nalezena plastická lišta zdobená vpichy.

Interpretace: Panenka kruseler

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Poznámka: Tato plastika je totožná s figurkou nalezenou v Norimberku (viz. Obr. 1); (Grönke – Weinlich 1998, 88, kat. 64.).

Kat. 106.

(Převzato z: Juřinová 2015, 90)

Tab. 29:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: ZA15-003

Max. výška: 60 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Plastika z oranžové keramické hmoty znázorňující ženskou postavu se sepjatýma rukama. Žena má detailně propracovaný obličej, po jehož obvodu se vine pravděpodobně šlojří kruseler. *Interpretace:* Panenka kruseler
Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Pozdní středověk/ novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 107.

(Převzato z: Juřinová 2015, 87)

Tab. 30:2-3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V18-106

Max. výška: 65 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky pravděpodobně představuje panenku kruseler. Uprostřed trupu je pravidelný kruhový otvor o průměru 30 mm, ve kterém se zachovaly zbytky hnědé hmoty (lepidla?). V horní části fragmentu je patrný límec.

Interpretace: Panenka kruseler (?) 4. typ, který se používal jako dárek ke křtu (kmotrovský dar).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 108.

(Převzato z: Juřinová 2015, 88)

Tab. 30:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V19-025

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Torzo hlavy panenky kruseler, která se vypočetně ve šlojří s bohatým vinutím. Obličej je špatně dochovaný.

Interpretace: Panenka kruseler.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Poznámka: Totožné plastiky byly nalezeny při výzkumech v Saské ulici ppč. 1045 a náměstí Republiky kat. 63. a 95.

Kat. 109.

(Převzato z: Juřinová 2015, 90-91)

Tab. 31:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: S15-006

Max. výška: 60 mm

Max. šířka: 40 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo Madony oděné v renesančních šatech, která v levé ruce drží dítě/Ježíška. Ježíšek v rukách svírá ptáčka. Na pravé straně figurky má Madona otvor mezi tělem a loktem.

Interpretace: Madona s dítětem.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 110.

Tab. 40:6

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: AX43004

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Žlutohnědě glazované torzo plastiky koníčka s dochovanou částí sedla.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyroben ruční modelací.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 111.

Tab. 38:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: AY44008

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Torzo zeleně glazovaného koníčka se sedlem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyroben ruční modelací.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 112.

Tab. 40:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: C19003-04

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Zeleně glazovaná hlava zajíce se sklopenýma ušima.

Interpretace: Zajíc

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě (?)

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 113.

Tab. 40:5

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: E42026

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Hnědě glazované torzo koníčka s dírou v hrudi.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyroben ruční modelací.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 114.

Tab. 38:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: E43012

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Fragment žlutozeleně glazované hlavy koníčka.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 115.

Tab. 40:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: F43011

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Žlutozeleně glazované torzo koníčka s dírou v hrudi.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 116.

Tab. 38:2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: I37027

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Zeleně glazované torzo koníčka se sedlem.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 117.

Tab. 38:6

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: J41-012

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Fragment žlutozeleně glazovaného koníčka se sedlem a otvorem v hrudi. Podél spodní části sedla se táhne výzdoba radélkem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 118.

Tab. 39:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: K33014

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Fragment hlavy zeleně glazovaného koníčka.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobena ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 119.

Tab. 38:4

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: K40026

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Žlutozeleně glazované torzo koníčka se sedlem a otvorem v hrudi. Je vyzdoben radélkem podél spodní části sedla.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 120.

Tab. 38:5

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: L33016

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Torzo koníčka s rýhami na krku.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 121.

Tab. 39:3

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: L38039

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Fragment žlutě glazovaného koníčka

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 122.

Tab. 39:6

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: N39022

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Žlutozeleně glazovaný koníček se sedlem a otvorem s hrudi. Podél spodní části sedla ubíhá výzdoba radélkem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 123.

Tab. 39:2

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: V18106

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Zeleně glazovaný koníček se sedlem, avšak bez hlavy a zadních nohou.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyroben ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 124.

Tab. 39:5

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: W19050

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Torzo zeleně glazovaného koníčka se sedlem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 125.

Tab. 39:1

Místo výzkumu: Náměstí Republiky

Číslo výzkumu: 1/2003

Stratigrafická jednotka: X19043

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Koníček z jemně plavené bílé hmoty bez zadních nohou. Opatřen sedlem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ručním modelováním

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 126.

(Převzato z: Juřinová 2015, 91)

Tab. 31:2

Místo výzkumu: Petrská ulice/ XVIII

Stratigrafická jednotka: 791

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Postava bez atributů a se sepjatýma rukama na hrudi. Kuželovitý otvor zesponu plastiky.

Interpretace: Mnich (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 127.

(Převzato z: Juřinová 2015, 91-92)

Tab. 31:3

Místo výzkumu: Petrská ulice/ XVIII

Stratigrafická jednotka: 1742

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Žlutě glazované torzo postavy bez hlavy a nohou. V pravé ruce svírá na hrudi blíže neurčený předmět.

Interpretace: Světec (?).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 128.

(Převzato z: Juřinová 2015, 92)

Tab. 31:4

Místo výzkumu: Petrská ulice/ XVIII

Stratigrafická jednotka: 1799

Max. výška: 55 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Původně glazovaná figurka, která je opatřena dobovým šlojířem kruselerem s jednořadým vinutím. Ruce má sepjaté pod krkem.

Interpretace: Panenka kruseler.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednoduché formě.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 129.

(Převzato z: Juřinová 2015, 92)

Tab. 32:1

Místo výzkumu: Petrská ulice/ XVIII

Stratigrafická jednotka: 4015

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 45 mm

Popis předmětu: Hnědě glazovaný fragment plastiky, ze které se dochoval pouze trup, na jehož bocích je znázorněn pravděpodobně kožený opasek.

Interpretace: Postava šlechtyce na koni.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 130.

(Převzato z: Juřinová 2015, 93)

Tab. 32:3

Místo výzkumu: Petrská – Mlynářská ulice
čp. 1216/II

Číslo výzkumu: 23/92

Stratigrafická jednotka: 17043

Max. výška: 25 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Žlutě glazovaná hlava muže v kapuci (kukle).

Interpretace: Mnich (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 131.

Tab. 37:3

Místo výzkumu: Petrská – Mlynářská ulice
čp. 1216/II

Číslo výzkumu: 23/92

Stratigrafická jednotka: 290

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Torzo koníčka bez nohou a hlavy s naznačeným sedlem. Koníček má provrtaný otvor v šíji.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Vrcholný středověk (podle ústního sdělení M. Vyšohlíd, 26. 4. 2017).

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 132.

(Převzato z: Juřinová 2015, 93-94)

Tab. 32:4

Místo výzkumu: Na Poříčí čp. 1076

Číslo výzkumu: P42/2004

Stratigrafická jednotka: 1P-021

Max. výška: 80 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo mariánské figury, která původně stála na podstavci. Madona v levé ruce drží Ježíška, který se k ní natahuje pro předmět. Madona je oblečena v oděvu, který tvoří kaskádovitě spadající drapérie.

Interpretace: Madona s dítětem

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 133.

(Převzato z: Juřinová 2015, 94)

Tab. 32:2

Místo výzkumu: Na Poříčí čp. 1076

Číslo výzkumu: P42/2004

Stratigrafická jednotka: 3O-012

Max. výška: 40 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Plastika vyrobená s jemně plavené hmoty. Zachována pouze dolní polovina těla spolu s podstavcem. Znárodnuje postavu v šatu s bohatou drapérií.

Interpretace: Madona s dítětem (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 134.

(Převzato z: Juřinová 2015, 94-95)

Tab. 34:1

Místo výzkumu: Na Poříčí čp. 1076

Číslo výzkumu: P42/2004

Stratigrafická jednotka: 4S-001

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Forma vytvářela ženu v honosných renesančních šatech s perlovým náhrdelníkem.

Interpretace: Měšťanka (?).

Způsob výroby: Reliéf vytvarovaný do keramické hmoty a poté byla forma vypálena v peci.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 135.

(Převzato z: Juřinová 2015, 95)

Tab. 33:1-2

Místo výzkumu: Na Poříčí čp. 1076

Číslo výzkumu: P42/2004

Stratigrafická jednotka: 5S-016

Max. výška: 10 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Fragment hlavy muže v renesančním baretu. Detailně propracovaný obličej se splývající vlasy.

Interpretace: Měšťan (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 136.

(Převzato z: Juřinová 2015, 96)

Tab. 33:3-4

Místo výzkumu: Na Poříčí čp. 1076

Číslo výzkumu: P42/2004

Stratigrafická jednotka: 5U-060

Max. výška: 30 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Fragment postavy, z které se dochval pouze podstavec a malá část dolních končetin ve splývavém šatu.

Interpretace: Na základě totožných figurek nalezených v Petrské čtvrti můžeme plastiku určit jako Madonu s dítětem.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 137.

(Převzato z: Juřinová 2015, 96-97)

Tab. 34:3-4

Místo výzkumu: Palackého čp. 716

Číslo výzkumu: P64/2003

Stratigrafická jednotka: 1014

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky, z které se dochovala pouze spodní polovina. Postava ve splývavých šatech na podstavci.

Interpretace: Na základě totožných figurek nalezených v Petrské čtvrti můžeme plastiku určit jako Madonu s dítětem.

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 138.

Tab. 41:3

Místo výzkumu: Dům u Sixtů, Celetná čp. 553

Číslo výzkumu 2/94

Stratigrafická jednotka: 44013

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Torzo neglazovaného koníčka z bílé keramické hmoty. Výzdoba po celém těle radélkem.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 139.

Tab. 40:1

Místo výzkumu: Dům u Sixtů, Celetná čp. 553

Číslo výzkumu 2/94

Stratigrafická jednotka: 34010

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Hnědě glazované torzo koníčka, pokryté žlutou barvou (?) Ulomeny dvě nohy a hlava.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 140.

(Převzato z: Juřinová 2015, 97)

Tab. 35:1

Číslo výzkumu: 2/94

Stratigrafická jednotka: 42066

Max. výška: 35 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná plastika se sepjatýma rukama na hrudi.

Interpretace: Mnich (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací (?)

Datace: Vrcholný středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 141.

(Převzato z: Juřinová 2015, 97-98)

Tab. 35:2

Místo výzkumu: Klimentská čp. 1207/II

Číslo výzkumu: 12/96

Stratigrafická jednotka: 32023

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 15 mm

Popis předmětu: Kuželovité torzo postavy bez bližších znaků, které by pomohly k učení. Zvýrazněny jsou pouze oči zelenou glazurou.

Interpretace: (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací

Datace: Pozdní středověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 142.

(Převzato z: Juřinová 2015, 98)

Tab. 35:3-4

Místo výzkumu: Petrské náměstí 362

Číslo výzkumu: 17/2007

Stratigrafická jednotka: 22034

Max. výška: 60 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Torzo trupu postavy, kdy uprostřed se rozprostírá kruhová prohlubeň o průměru 30 mm. Uvnitř prohlubně zbytky hnědavé hmoty (lepidla?).

Nálezový kontext: Nalezeno ve výplni jámy spolu s 3 keramickými nádobami (Kašpar – Polcar 2014, 93-95).

Interpretace: Panenka kruseler (?) typ 4. podle Grönke, která byla darována při křtu.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 143.

(Převzato z: Juřinová 2015, 99)

Tab. 34:2

Místo výzkumu: Truhlářská 27

Číslo výzkumu: 23/97

Stratigrafická jednotka: 2021

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná hlava ženy s korunou. Obličej je detailně zpracován a podél něj splývají dlouhé vlasy.

Interpretace: Madona s korunou

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě. Koruna je ručně vymodelována.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 144.

(Převzato z: Juřinová 2015, 99)

Tab. 37:1

Místo výzkumu: Truhlářská 27

Číslo výzkumu: 23/97

Stratigrafická jednotka: 2021

Max. výška: 50 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Fragment ženské hlavy s korunkou. Detailně zpracovaný obličej.

Interpretace: Madona s korunou

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 145.

(Převzato z: Juřinová 2015, 99-100)

Tab. 37:2

Místo výzkumu: Truhlářská 16

Číslo výzkumu: 76/2006

Stratigrafická jednotka: 12Q013

Max. výška: 20 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Fragment zeleně glazované hlavy. Postava má zavřené oči a široký nos. Kolem hlavy má ovínutou roušku. Zadní strana hlavy je promáčknutá směrem dovnitř.

Interpretace: ženská postava (?).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 146.

(Převzato z: Juřinová 2015, 100-101)

Tab. 36:3-4

Místo výzkumu: Truhlářská 16

Číslo výzkumu: 76/2006

Stratigrafická jednotka: 14ZA017

Max. výška: 75 mm

Max. šířka: 35 mm

Popis předmětu: Torzo bezhlavé postavy v šatech zdobené kosočtverci. Na zadní straně figurky se po celé délce táhnou dva plastické pásy vodorovně přesekávány. Zespona plastiky je kuželovitý otvor.

Interpretace: Ženská postava

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Pozdní středověk/ raný novověk.

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 147.

(Převzato z: Juřinová 2015, 101)

Tab. 36:1-2

Místo výzkumu: Truhlářská 16

Číslo výzkumu: 76/2006

Stratigrafická jednotka: 12U033

Max. výška: 25 mm

Max. šířka: 20 mm

Popis předmětu: Hlava ženské postavy s korunkou. Detailně zpracovaný obličej.

Interpretace: Madona.

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Pozdní středověk

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 148.

Tab. 37:4

Místo výzkumu: Truhlářská čp. 1103/II.

Číslo výzkumu: 23/93

Stratigrafická jednotka: 14021

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Bezhlavé neglazované torzo těla zvířete.

Interpretace: Koníček (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 149.

Tab. 40:2

Místo výzkumu: Truhlářská čp. 1103/II.

Číslo výzkumu: 23/93

Stratigrafická jednotka: 14023

Rozměry: nedodány, orientačně dle měřítka

Popis předmětu: Neglazovaný koníček s masivním krkem a hlavou.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ručním modelací.

Datace: neznámá

Výzkum provedl: Archaia Praha o.p.s.

Kat. 150.

Tab. 8:5-6

Místo výzkumu: Týnská ulice čp. 630 (Dům U zlatého prstenu)

Inventární číslo: A 150 676

Max. výška: 47 mm

Max. šířka: 33 mm

Popis předmětu: Plastika znázorňující postavu v řasených šatech. Dochovala se pouze část spodní poloviny figurky. Zadní díl pravděpodobně chybí. Postava pravděpodobně držela hůl (Richterová 1998, 131).

Nálezový kontext: Střední část zásypu studně (Richterová 1998, 131).

Interpretace: (?), (Svatý Kryštof); (Richterová 1998, 131).

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě (druhý díl se pravděpodobně odlepil)

Datace: neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 151.

Tab.

Inventární číslo: H 2012

Místo nalezení: Ostrovní ulice čp. 125/II.

Max. výška: 47 mm

Max. délka: 62 mm

Popis předmětu: Plastika znázorňující pravděpodobně ptáčka. Ten je v zadní levé části opatřen „náhubkem“ (píšťalka?).

Interpretace: Ptáček (píšťalka?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací (?)

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 152.

Tab. 5:4

Inventární číslo: A 339 978

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 21 mm

Max. délka: 29 mm

Popis předmětu: Torzo zeleně glazované plastiky. Ocas má kruhovitého tvaru a po jeho obvodu nařezané konce.

Interpretace: Kohout (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ručním modelováním (?)

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 153.

Tab. 8:3-4

Inventární číslo: A2/1989-2

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 33 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Fragment plastiky ženy dochovaný pouze od hrudníku směrem nahoru. Žena je oděna do dobových šatů s řasenými rukávy a pokrývky hlavy. Vlasy jí volně splývají kolem obličeje. Má v každém podpaží provrtané malé otvory.

Interpretace: Měšťanka (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 154.

Tab. 6:9

Inventární číslo: A2/1989-3

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 54 mm

Max. šířka: 30,5 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky ženy v řasených šatech. Žena pravou rukou drží za ruku dítě (Ježíška?). V levé ruce svírá květinu (?). Výrobní švy jsou velmi nedbale seříznuty, kdy byla uříznuta i část hlavy dítěte. Plastika je opatřena zespoda otvorem.

Interpretace: Madona (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 155.

Tab. 6:7-8

Inventární číslo: A2/1989-4

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 48 mm

Max. šířka: 25 mm

Popis předmětu: Torzo ženské plastiky, kdy byla zachována pouze spodní polovina figurky. Žena drží za ruku dítě stojící na stoličce (?). Na zadní straně plastiky je dochován cop. Plastika je opatřena zespoda otvorem.

Interpretace: Ženská postava (Madona s Ježíškem?)

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 156.

Tab. 8:1-2

Inventární číslo: A2/1989-5

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 53 mm

Max. šířka: 28 mm

Popis předmětu: Torzo plastiky znázorňující ženskou postavu v řasených šatech. Na zadní části figurky je vyobrazen cop. Plastika je opatřena zespoda otvorem.

Interpretace: Měšťanka, světice, Madona (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 157.

Tab. 2:1-2

Inventární číslo: A2/1989-8

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 69 mm

Max. šířka: 34 mm

Popis předmětu: Bezhlavé torzo plastiky pravděpodobně Ježíška/ nahého chlapce. V pravé ruce svírá žezlo a v levé ruce drží

jablko (?). Po stranách znatelné výrobní švy.

Interpretace: Ježíšek

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 158.

Tab. 4:1

Inventární číslo: A2/1989-10

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 45 mm

Max. délka: 53 mm

Popis předmětu: Bezhlavá plastika žlutě glazovaného koníčka se sedlem.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 159.

Tab. 4:3-4

Inventární číslo: A2/1989-11

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 62 mm

Max. délka: 64 mm

Popis předmětu: Plastika neglazovaného koníčka se sedlem, kterému chybí hlava a levá zadní noha.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 160.

Tab. 4:5-6

Inventární číslo: A2/1989-12

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 54 mm

Max. délka: 58 mm

Popis předmětu: Neglazovaný koníček se sedlem vyrobený z bílé jemné plavené hmoty. Plastice chybí hlava.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 161.

Tab. 4:2

Inventární číslo: A2/1989-13

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 45 mm

Max. délka: 50,5 mm

Popis předmětu: Neglazovaný bezhlavý koníček. Náznak po odloupeném sedle nebo jezdce.

Interpretace: Koníček

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 162.

Tab. 5:6

Inventární číslo: A2/1989-17

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 21 mm

Max. délka: 35 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaný fragment zvířecí plastiky. Na hlavě dva pahýly, pravděpodobně ulámané rohy/paroží.

Interpretace: Jelen (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 163.

Tab. 5:8

Inventární číslo: A2/1989-18

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 33 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Fragment zeleně glazované plastiky, která zobrazuje pravděpodobně zvíře či imaginární bytost. Je opatřena protáhlým nosem/čumákem a dvěma rohy. Oči má vytvořené vpichy.

Interpretace: Zvíře (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací (?)

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 164.

Tab. 6:1-2

Inventární číslo: H 62 137

Místo nalezení: Při stavbě podchodu na křižovatce Václavské náměstí s Vodičkovou a Jindřišskou ulicí.

Max. výška: 76 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Madona na profilovaném soklu držící na levé ruce dítě (Ježíška). Hlava je ulomena. V pravé ruce svírá Madona jablko (*Huml 1981, 325*).

Interpretace: Madona s dítětem

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Poznámka: Totožná s plastikou kat. 168.

Kat. 165.

Tab. 2:3-5

Inventární číslo: H 12 743

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 62 mm

Max. šířka: 38 mm

Popis předmětu: Plastika pravděpodobně znázorňuje Ježíška v pravé ruce svírajícího žezlo a v levé královské jablko. Hlava spolu s chodidly je odlomena. Rozpoznatelné genitálie. Po stranách znatelné výrobní švy, které v některých místech nedoléhají k sobě.

Interpretace: Ježíšek/nahý chlapec (?).

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 166.

Tab. 5:3

Inventární číslo: H 15 696

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 42 mm

Max. šířka: 34 mm

Popis předmětu: Modře glazovaný fragment psa.

Interpretace: Pes

Způsob výroby: Vyrobeno jednodílnou formou.

Datace: Neznámá (Novověk?)

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 167.

Tab. 5:5

Inventární číslo: H 15 697

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 31 mm

Max. délka: 41 mm

Popis předmětu: Plastika kachny polita „perleťově hnědou“ glazurou. Oči vytvořeny kulatým vpichem.

Interpretace: Kachna

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 168.

Tab. 6:3-4

Inventární číslo: H 15 713

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 84 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Madona na profilovaném soklu držící na levé ruce dítě (Ježíška). Hlava je ulomena. V pravé ruce svírá Madona jablko (Liška 1948, 69).

Interpretace: Madona s Ježíškem

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Poznámka: Totožná s plastikou kat. 164.

Kat. 169.

Tab. 5:2

Inventární číslo: H 15 905

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 44 mm

Max. délka: 62 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaný pes, který na krku má mohutný obojek.

Interpretace: Pes

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: (?) Novověk

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 170.

Tab. 7:5-7

Inventární číslo: H 17 563

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 90 mm

Max. šířka: 33 mm

Popis předmětu: Plastika znázorňující ženu ve splývavých šatech. Žena má ruce složené na bříše. Na hrudi má znázorněn kruhový předmět, který nelze blíže specifikovat. Na hlavě má korunku nebo pokrývku hlavy. Figurka je mírně nakloněna dopředu. Její zadní část je nedbale zahlazena.

Interpretace: Ženská postava, světice (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 171.

Tab. 7:1-3

Inventární číslo: H 17 564

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 72 mm

Max. šířka: 30 mm

Popis předmětu: Plastika ženy tvarovaná z jedné strany, která podle A. Lišky je nedokončená (Liška 1948, 71). Postava znázorňuje ženu s dlouhými kudrnatými

vlasý, která v ruce svírá blíže neidentifikovatelný předmět (pták-holubice?).

Interpretace: Ženská postava, světice (?)

Způsob výroby: Vyrobeno v jednodílné formě.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 172.

Tab. 7:4

Inventární číslo: H 17 566

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 45 mm

Max. šířka: 24 mm

Popis předmětu: Postava s křídly, která nejpravděpodobněji představuje anděla. Ten je oděn ve splývavém rouchu a v náruči držící předmět (postavu?).

Interpretace: Anděl

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 173.

Tab. 5:1

Inventární číslo: H 17 567

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 26 mm

Max. šířka: 21 mm

Popis předmětu: Zeleně glazovaná plastika kohouta. Oči má vytvořené vpichy. Místo nohou malá „podstava“.

Interpretace: Kohout.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: 15. století

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 174.

Tab. 6:5-6

Inventární číslo: H 17 570

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 120,7 mm

Max. šířka: 32 mm

Popis předmětu: Kompletně zachovalá plastika Madony držící v pravé ruce Ježíška. Madona stojí na podstavci a na hlavě má korunku.

Interpretace: Madona s Ježíškem.

Způsob výroby: Vyrobeno v dvoudílné formě.

Datace: 1. čtvrtina 15. století (Liška 1948, 69).

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 175.

Tab. 5:7

Inventární číslo: H 17 574

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 41 mm

Max. délka: 52 mm

Popis předmětu: Hnědě glazovaná bezhlavá figurka zvířete se zakrouceným ocasem. Ze zadní části zvířete vybíhá výběžek (náhubek píšťalky?). Figurka je uvnitř dutá.

Interpretace: (?); (Píšťalka ve tvaru myši?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Novověk (?)

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 176.

Tab. 7:8

Inventární číslo: H 42 931

Místo nalezení: Staroměstské náměstí

Max. výška: 66 mm

Max. šířka: 29 mm

Popis předmětu: Červenohnědě glazovaná plastika znázorňující postavu ve splývavém rouchu. Ta v levé ruce svírá knihu a pravé berlu. Zespodu je figurka opatřena otvorem.

Interpretace: (?) Podle atributů bychom mohli předpokládat, že se jedná o svatou Scholastiku (*Rulíšek 2006*, nestránkováno)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvoudílné formě.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 177.

Tab. 8:7

Inventární číslo: H 42 940

Místo nalezení: Staroměstské náměstí

Max. výška: 48 mm

Max. šířka: 39 mm

Popis předmětu: Torzo žlutozeleně glazované figurky znázorňuje postavu ve splývavém rouchu s rukama sepjatýma v oblasti pasu. V rukách svírá pravděpodobně kalich.

Interpretace: Svatá Barbora (?)

Způsob výroby: Vyrobeno ve dvou dílné formě.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Poznámka: Téměř totožná figurka byla nalezena při výzkumu na náměstí Republiky kat. 75.

Kat. 178.

Tab. 3:4-6

Inventární číslo: H 47 999

Místo nalezení: Staroměstské náměstí

Max. výška: 62 mm

Max. šířka: 26 mm

Popis předmětu: Žlutozeleně glazovaná figurka koníčka, z kterého se zachovala pouze přední polovina těla. Hřívu má znázorněnou radélkem. V hrudi je opatřen otvorem.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 179.

Tab. 3:3

Inventární číslo: H 48 000

Místo nalezení: Staroměstské náměstí

Max. výška: 27 mm

Popis předmětu: Fragment žlutozeleně glazované hlavy koníčka.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 180.

Tab. 3:1-2

Inventární číslo: H 48 021

Místo nalezení: Staroměstské náměstí

Max. výška: 59 mm

Max. šířka: 23 mm

Popis předmětu: Torzo koníčka z jemně plavené hmoty, u kterého byla zachována pouze přední část těla. Po celém těle má výzdobu radélkem a v hrudi je opatřen otvorem.

Interpretace: Koníček.

Způsob výroby: Vyrobeno ruční modelací.

Datace: Neznámá.

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy.

Kat. 181.

Tab. 41:2

Inventární číslo: H 668

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 42 mm

Max. šířka: 31 mm

Popis předmětu: Nádoba uvnitř a z části zvenčí pokryta zelenou glazurou.

Interpretace: Miniaturní nádobka

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

Kat. 182.

Tab. 41:1

Inventární číslo: H 669

Místo nalezení: neznámé

Max. výška: 33 mm

Max. šířka: 27 mm

Popis předmětu: Na kruhu vytáčená nádoba uvnitř a pokryta žlutou glazurou

Interpretace: Miniaturní nádobka

Datace: Neznámá

Místo uložení: Depozitář Muzea hlavního města Prahy

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Adamska, D. 2013: Ceramiczne figurki z terenu średniowiecznego Głogowa. In: M. Goliński – S. Rosik (ed.), *Z badań nad historią Śląska i Europy w wiekach średnich*. Scripta historica Medievalia 3, Wrocław, 141–161.

Ariés, P. 1969: Sociální historie dětství. (Na pomoc pedagogické praxi – Sociologicko psychologický sborník 2). Praha.

Bláha, J. 1996: Církevní a laická společnost v Olomouci v některých projevech středověké hmotné kultury. *Archaeologia historica* 21, 169-181.

Bláha, J. 1999: Archeologie. In: I. Hlobil (ed.), *Od gotiky k renesanci. Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400-1550*, sv. 3, Olomouc, 583-637.

Bláha, J. 2002: Dva nálezy drobné hrncířské plastiky Madony s dítětem z Olomouce. Několik doplňků ke studiu devocionálií a lidové zbožnosti ve středověku. In: D. Prix (ed.), *Pro Arte*. Sborník k poctě Ivo Hlobila, Praha, 21-30.

Blekta, J. 1937: Středověké figurky jezdců. *Ročenka Národopisného průmyslového muzea města Prostějova a Hané* 14, 97-98.

Borkowski, T. 1998: Materialne przykłady codziennej religijności w średniowiecznych miastach Śląskich. Drobná gliniana plastyka dewocyjna. *Archaeologia historica Polona* 7, 47–69.

Borkowski, T. 2004: Produkcja figurek ceramicznych w późnośredniowiecznym Wrocławiu. In: J. Piekalski – K. Wachowski (ed.), *Wrocław na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych*. Materialne przejawy życia codziennego, *Wratislavia Antiqua* 6, Wrocław, 207-244.

Bravermanová, M. 2011: Fragment pohřebních šatů a závoj, tzv. kruseler, z rakve českých královen z královské hrobky v katedrále sv. Víta. *Archaeologia historica* 36/2, 593-624.

Břicháček, P. 1996: Drobná pozdně gotická plastika z hradu Landštejna (o. Jindřichův Hradec), *Sborník společnosti přátel starožitností* 4, 133-136.

Burian, V. 1962: K typologii a datování lidové keramické plastiky (koníčka), *Československá etnografie* 10, 301–307.

Cymbalak, T. – Matějková, K. 2012: Zpracování nálezů ze dvou odpadních jímek a úskalí jejich interpretace – Analysis from two cess pits and problems with their interpretation, Staletá Praha 28, 41-76.

Cymbalak, T. – Trachtová-Hladíková, N. 2016: Soubor drobné figurální plastiky s náboženskou tematikou z novoměstské lokality Palác Národní v Praze - Collection of tiny figural sculpture with religious theme from the New Town locality Palace Národní in Prague, Staletá Praha 32, 28-52.

Čapek, L. – Menšík, P. – Prokop, V. 2014: Drobná středověká keramická plastika atypického konička z Pohnání, okr. Tábor. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 27, 397- 405.

Čapek, L. – Militký, J. et al. 2016: Historická radnice v Českých Budějovicích ve světle archeologických výzkumů a rozbor hmotných pramenů. České Budějovice.

Dvořáčková-Malá, D. – Zelenka, J. et al. 2014: Přemyslovský dvůr. Život knížat, králů a rytířů ve středověku. Praha.

Eliška, J. 2007: Archeologický výzkum Pražského předměstí v Českých Budějovicích. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Fakulta filozofická. [online]. [cit. 11. 7. 2017].

Dostupné z:

https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/50915/25617287/?q=%7B%22_____searchform___search%22%3A%22V%5Cu00fdzkum+Pra%5Cu017esk%5Cu00e9ho+p%5Cu0159edm%5Cu011bt%5Cu00ed%22%2C%22_____searchform___butsearch%22%3A%22Search%22%2C%22PNzzpSearchListbasic%22%3A1%7D&lang=en.

Felgenhauer, S. 1974: Tönerne Spielzeugpferdchen des Mittelalters in Österreich, Jahrbuch des Oberösterreichischen Musealvereines, 119, I. Abhandlungen, 39–52.

Gabriel, F. – Kracíková, L. 2010: K funkci drobné keramické plastiky, Archaeologia historica 35, 225–232.

Goš, V. – Karel, J. 2005: Hry a zábava ve středověkém Rýmařově, Pravěk NŘ 15, 451-458.

Grimm, V. G. 2013: Paragone einmal anders I: Bilddruck versus Briefdruck. In: H. Siebenmorgen (ed.), Blick nach Westen. Keramik in Baden und im Elsass. 45. Internationales Symposium Keramikforschung Badisches Landesmuseum Karlsruhe 24. - 28. 9. 2012, Karlsruhe, 53-61. [online]. [cit. 11. 7. 2017]. Dostupné z:

https://www.academia.edu/29616707/Paragone_einmal_anders_I_Bilddruck_versus_Briefdruck_and_Paragone_einmal_anders_II_Ton_trifft_Textil.

Grimm, V. G. 2011: Vorbericht zu Funden einer Bilderbäckerwerkstatt, Grabung Prinzenhofstraße in Aachen. Aachener Geschichtsverein-Online Beiträge. [online]. [cit. 11. 7. 2017]. Dostupné z: <http://docplayer.org/37299572-Vorbericht-zu-funden-einer-bilderbaeckerwerkstatt-grabung-prinzenhofstrasse-in-aachen.html>.

Grönke, E. – Weinlich, E. 1998: Mode aus Modeln. Kruseler Püppechen und andere Tonfiguren des 14. bis 16. Jahrhunderts aus dem Germanischen Nationalmuseum und anderen Sammlungen. Nürnberg.

Grönke, E. – Weinlich, E. 1999: Nürnberg, ein Produktionszentrum spätmittelalterlicher Tonfiguren? Eine eher ernüchternde Zwischenbilanz. In: B. Friedel – C. Frieser (ed.), Nürnberg Archäologie und Kulturgeschichte, Nürnberg, 217-229.

Hercík, E. 1951: Československé lidové hračky. Praha.

Hermann, M. 2004: Neues von den Augsburger Bilderbäckern. Knasterkopf 17, 27–40.

Hoffmann, V. 1996: Allerlay kurtzweil – Mittelalterliche und frühneuzeitliche Spielzeugfunde aus Sachsen, Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege 38, 127–200.

Hrdlička, L. – Richter, M. – Smetánka, Z. 1966: Výzkum v Sezimově Ústí v r. 1965. Archeologické rozhledy 19, 663–680

Huml, V. 1981: K hliněné plastice z výzkumu na Václavském náměstí. Praehistorica 8 – Varia archaeologica 2, 325–327.

Chybová, H. 2009: Kroměříž zmizelá a znovu objevená aneb historie ukrytá pod dlažbou města. Kroměříž.

Jöckle, C. 1997: Slavná poutní místa. Sto nejslavnějších poutních míst v Evropě. Praha.

Juřinová, Š. 2015: Lidová zbožnost pozdního středověku a novověku v odrazu hmotné kultury (na příkladu drobné keramické plastiky). Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta katolická teologická. [online]. [cit. 11. 7. 2017]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/131272/>

Kašpar, V. – Žegklitz, J. 2009: Hrnčíři z Truhlářské ulice. In: P. Juřina et al. (ed.), Náměstí Republiky – Výzkum století, Praha, 79-85.

Klápště, J. 2002 (ed.): Archeologie středověkého domu v Mostě (čp. 226) – The archaeology of a medieval House (No. 226) in Most. Mediaevalia archaeologica 4, Praha – Most.

- Klápště, J. 2007:* Aquamanilia – otazníky kolem jednoho artefaktu. In: E. Doležalová – R. Šimůnek (ed.), *Od knížat ke králům*. Sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky. Praha, 131–146.
- Kostka, M. 2007:* Aquamanile z Čakovic. *Archaeologica Pragensia* 18, 97-115.
- Kovárník, J. 1982:* Středověké akvamanile z Rybníků, okres Znojmo. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E 27, 295-296.
- Kybalová, L. 2001:* Dějiny odívání. Středověk. Praha.
- Kypta, J., 1997:* Problematika interpretace drobných keramických koníčků s jezdcem ve 13. století. Zur Problematik der Interpretation der kleinen keramischen Pferdchen mit Reiter im 13. Jahrhundert, *Muzejní a vlastivědná práce* 35/4. Časopis Společnosti přátel starožitností 105, 207-210.
- Liška, A. 1948:* Středověká hliněná plastika ve sbírkách musea hlavního města Prahy. *Památky archeologické* 43, 69–72.
- Mašková, P. 2014:* Archeologie a hračky. In: D. Dvořáčková-Malá – J. Zelenka (ed.), *Přemyslovský dvůr. Život knížat, králů a rytířů ve středověku*. Praha. 249-252.
- Mátychová, K. 2011:* Dětské hračky ve středověku na Severní Moravě. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. [online]. [cit. 11. 7. 2017]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/tprzop/?furl=%2Fid%2Ftprzop%2F;lang=en>.
- Měchurová, Z. 1988:* Drobná středověká plastika ve sbírkách Moravského muzea v Brně, *Časopis moravského muzea* 73, 71–78.
- Měchurová, Z. 1990:* Projevy duchovní kultury ve hmotných památkách na Moravě a ve Slezsku, *Archaeologia historica* 15, 311–321.
- Měchurová, Z. 1994:* Funde der kleinen mittelalterlichen Plastik auf dem Gebiet tschechischen Schlesiens, *Archeologické rozhledy* 46, 618–626.
- Měchurová, Z. 2009:* Drobná středověká plastika koníčka na Moravě, *Archaeologia historica* 34, 173–189.
- Měchurová, Z. 2010:* Středověký svět dětí a her v archeologických pramenech, *Archaeologia historica* 35/1, 95-110.

- Měchurová, Z. – Urbanová, P. – Vachůt 2011: Analýza podobností drobné středověké plastiky pomocí trojrozměrných modelů. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M 16, 219-232.
- Měchurová, Z. – Netopilová, A., 2013: Umění z hlíny. Brno.
- Melniková-Papoušková, N. 1948: Lidové hračky. Praha.
- Nechvátal, B. 1989: Středověká keramická aquamanilie z Radomyšle u Strakoníc. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 6, 205–208.
- Nekuda, V. – Reichertová, K. 1968: Středověká keramika v Čechách a na Moravě. Brno.
- Neu-Kock, R. 1993: Eine „Bilderbäcker“ Werkstatt des Spätmittelalters an der Goldgasse in Köln, Zeitschrift für archeologie des Mittelalters 21, 3–70.
- Nodl, M. 2015: Středověk v nás. Praha.
- Nováček, K. – Vařeka, P. 1997: Pozůstatky lokačního domu v čp. 289 v Plzni. Méně známá stavební tradice v Čechách vrcholného a pozdního středověku. In: J. Maříková-Kubková – J. Klápště – M. Ježek – P. Meduna (ed.), Život v archeologii středověku. Sborník příspěvků věnovaných Miroslavu Richterovi a Zdeňku Smetánkovi. Praha, 488–497.
- Pták, M. 2011: Středověké zoomorfní aquamanile z Vlčkovic (okr. Klatovy). Archeologické výzkumy v jižních Čechách 24, 347-351.
- Richterová, J. 1998: Výzkum domu U zlatého prstenu v Ungeltu r. 1996. Předběžná zpráva. Archaeologica Pragensia 14, 123-140.
- Rulíšek, H. 2006: Slovník křesťanské ikonografie. Postavy - atributy - symboly. České Budějovice.
- Skutil, J. 1947: Z nejdávnější předdějinné minulosti hraček. Paedologické rozhledy III., 197-224.
- Slivka, M. 1991: Mittelalterliche figurale Keramik in der Slowakei. Slovenská archeológia 39, 331-362.
- Smetánka, Z. 1961: K problematice drobné hrnčířské plastiky, Sborník Československé společnosti archeologické při ČSAV 1, 106–110.
- Smetánka, Z. 2003: Archeologické etudy. Praha.

Svoboda, K. 2008: Dvůr objektu čp. 1518, Truhlářská 27, Praha 1 – Nové Město, červen až srpen 2007. (Nálezová zpráva). Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR v Praze, čj. 340/2008.

Tymonová, M. 2010: Archeologické doklady každodenního života obyvatel hradu Cvilína v období středověku a raného novověku. Archaeologia historica 35, 63-79.

Velímský, T. 1992: Drobná keramická plastika ze zaniklého středověkého města v Děčíně – Keramische Kleinplastik aus dem untergegangenen mittelalterlichen Stadt Děčín. SbSPS 3, 97–103.

Ústní sdělení

Cymbalak, T. Ústní sdělení (11. 5. 2017).

Havrda, J. Ústní sdělení (29. 5. 2017).

Kuchařík, M. Ústní sdělení (29. 3 2017).

Vyšohlíd, M. Ústní sdělení (26. 4. 2017).

12. OBRAZOVÝ KATALOG NÁLEZŮ

Tabulka 1. Rytíř se štítem na koni – 1, 2, 3, 4. Praha 1 – Staré Město, Pařížská ulice čp. 3. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 2. Postava bez hlavy – 1, 2. Místo nálezů neznámé; chlapec držící žezlo a vladařské jablko – 3, 4, 5. Místo nálezů neznámé. Foto P. Kabeláčová

Tabulka 3. Kůň z kaolinové hlíny – 1, 2. Praha 1 – Staroměstské náměstí; zlomek koňské hlavy - 3. Praha 1 – Staroměstské náměstí; glazovaný kůň s otvorem v hrudi – 4, 5, 6. Praha 1 – Staroměstské náměstí. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 4. Glazovaný kůň se sedlem – 1. Místo nálezu neznámé; neglazovaný kůň – 2. Místo nálezu neznámé; neglazovaný kůň se sedlem – 3, 4. Místo nálezu neznámé; Kůň se sedlem z kaolinové hlíny – 5, 6. Místo nálezu neznámé. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 5. Glazovaný kohout – 1. Místo nálezů neznámé; glazovaný pes s obojkem – 2. Místo nálezů neznámé; glazovaný pes – 3. Místo nálezů neznámé; zlomek pravděpodobně kohouta – 4. Místo nálezů neznámé; glazurovaná kachna – 5. Místo nálezů neznámé; glazovaný jelen – 6. Místo nálezů neznámé; zvíře s ulomenou hlavou – 7. Místo nálezů neznámé; zlomek plastiky – 8. Místo nálezů neznámé; píšťalka ve tvaru ptáka – 9, 10. Praha 1 – Nové Město, Ostrovní ulice čp. 125/II. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 6. Torzo Madony s dítětem – 1, 2. Praha 1 – Nové Město, na křižovatce Václavského náměstí s Vodičkovou a Jindřišskou ulicí; torzo Madony s dítětem – 3, 4. Praha – blíže neuvedeno; Madona s dítětem – 5, 6. Praha – blíže neuvedeno; žena s copem a dítětem na stoličce – 7, 8. Místo nálezu neznámé; Žena držící dítě za ruku – 9. Místo nálezu neznámé. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 7. Postava ženy – 1, 2, 3. Místo nálezu neznámé; postava anděla – 4. Místo nálezu neznámé; postava ženy – 5, 6, 7. Místo nálezu neznámé; glazovaná postava světce s berlou – 8. Praha 1 – Staré Město, Staroměstské náměstí. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 8. Postava ženy s copem – 1, 2. Místo nálezů neznámé; zlomek postavy ženy s provrtaným podpažím – 3, 4. Místo nálezů neznámé; zlomek postavy ženy – 5, 6. Praha 1 – Staré Město, Týnská 630/6; zlomek postavy – 7. Praha 1 – Staré Město, Staroměstské náměstí. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 9. Nálezy z Prahy 1 – Staré Město, Bílova ulice čp. 855/I. Jezdecká plastika – 1, 2; zlomek glazovaného koníčka – 3; zlomek glazovaného zvířete – 4; fragment glazované postavy – 5, 6, 7. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 10. Plastiky z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Vodičkova – Jungmannova ulice ppč. 2379 + 2381. Torzo ženské postavy – 1, 2, 3; Zlomek ženské plastiky – 4, 5. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 11. Plastiky z výzkumu na Praze 1 – Malá Strana, Karmelitská ulice čp. 387/III. a Nebovidská ulice čp. 459/III. Plastika ženy s provrtaným podpažím – 1, 2, 3; plastika zvířete – 4, 5; zlomek postavy – 6; fragment postavy – 7, 8; miniatura nádoby – 9. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 12. Plastiky z výzkumu na Praze 1 – Malá Strana, Karmelitská ulice čp. 387/III. a Nebovidská ulice čp. 459/III. Torzo jezdecké plastiky – 1, 2; hlava rytíře – 3, 4; zlomek glazovaného koníčka – 5, 6, 7; fragment glazovaného koníčka – 8, 9; zlomek červeně malovaného koníčka – 10. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 13. Plastiky z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Mikulandská čp. 135. Plastika ženy s copem na zádech a konví – 1, 2, 3; plastika Ježíška v kolébce – 4; plastika mladého Ježíše – 5, 6; plastika koníčka s otvorem v hrudi – 7, 8; hlava mladého Ježíše se svatozáří – 9; glazované torzo jezdecké plastiky – 10, 11; torzo pravděpodobně Madony – 12, 13; hlava glazovaného koníčka – 14. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 14. Plastiky z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Mikulandská čp. 135. Depot drobných figurálních plastik s náboženskou tematikou (převzato z Cymbalak – Hladíková 2016, 37, obr. 10).

Tabulka 15. Postava ženy držící podkasaný šat – 1, 2, 3. Praha 1 – Hradčany, Valdštejnské náměstí čp. 162/III.; hlava panenky typu Kruseler – 4. Praha 1 – Malá Strana, Saská ulice ppč. 1045; hlava vousatého muže. Praha 1 – Malá Strana, Malostranské náměstí čp. 258/III.; torzo ženské postavy – 6, 7. Praha 1 – Malá Strana, Thunovská ulice čp. 192; Muž v kápi – 8, 9. Praha 1 – Staré Město, Halštatské náměstí čp. 752/I.; hlava andělíčka – 10. Praha 1 – Staré Město, Uhelný trh; plastika zvířete – 11, 12. Praha 1 – Malá Strana, restaurace Petřínské terasy. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 16. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Staré Město, Ovocný trh čp. 1096/I. Torzo plastiky v kápi – 1, 2, 3; torzo plastiky – 4, miniatura – 5. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 17. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Spálená- Purkyňova- Vladislavova- Charvátova ulice. Plastika koníčka – 1; zlomek glazovaného koníčka – 2, 3; panenka kruseler – 4, 5, 6; plastika ženy – 7, 8; torzo figurky zeleně glazovaného koně – 9; plastika ženy s kalichem – 10. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 18. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Spálená- Purkyňova- Vladislavova- Charvátova ulice. Plastika pravděpodobně Madony – 1, 2. Foto P. Kabeláčová.

Tabulka 19. Nález z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Spodní část postavy (Madona) – 1, 2; spodní polovina postavy – 3; modlící postava – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 122, tab. 1.).

Tabulka 20. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Plastika sv. Barbory – 1; postava s copem – 2; postava muže – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 123, tab. 2).

Tabulka 21. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Fragment Madony s dítětem – 1, 2; spodní polovina postavy (Madona) – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 124, tab. 3).

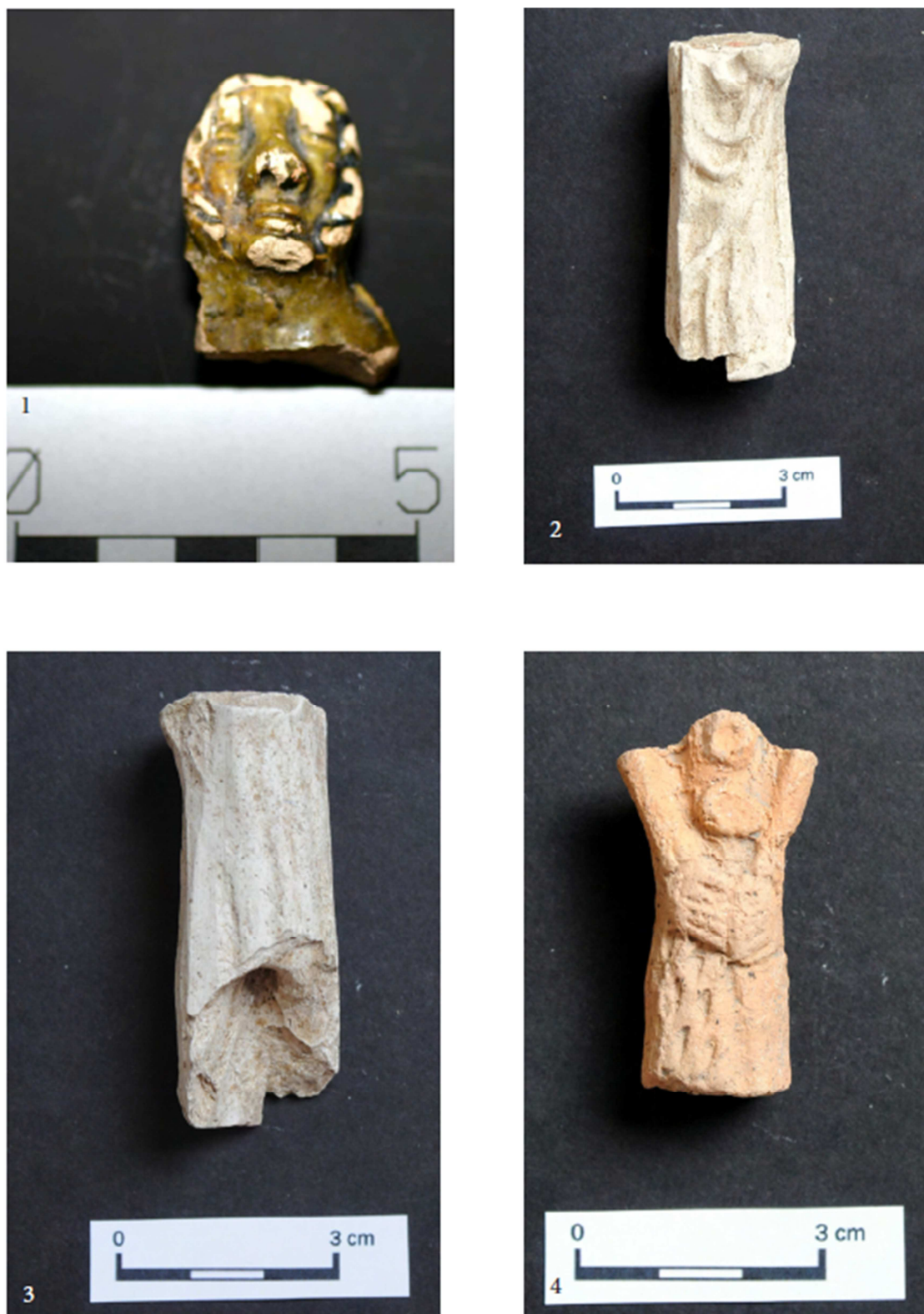
Tabulka 22. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Torzo madony – 1, 2; glazovaná hlava panenky kruseler (?) – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 127, tab. 6).

Tabulka 23. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Spodní část mužské postavy – 1; hlava s detailně propracovaným obličejem – 2; postava světce (?) – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 128, tab. 7).

Tabulka 24. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Hlava muže s baretem (?) – 1, 2; zeleně glazovaná hlava mnicha (?) – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 129, tab. 8).

Tabulka 25. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Zeleně glazovaná hlava panenky kruseler (?) – 1; Madona s Ježíškem – 2, 3; ženská postava (?) – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 130, tab. 9).

Tabulka 26. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Postava se založenýma rukama – 1; torzo těla Ukřižovaného – 2, 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 131, tab. 10).

Tabulka 27. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Žlutě glazovaná figurka postavy s knoflíky – 1, 2; hlava madony (?) – 3; glazovaná hlava panenky kruseler – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 132, tab. 11).

Tabulka 28. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Plastika Madony s dítětem bez hlavy – 1; hlava Madony – 2; výrobní forma – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 133, tab. 12).

Tabulka 29. Nález z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Hlava s odlomeným obličejem – 1; torzo těla plastiky – 2; ženská postava – 3; zeleně glazovaná hlava s čelenkou (?) – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 134, tab. 13).

Tabulka 29. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Panenka kruseler – 1, 2; Panenka kruseler – 3; sedící postava na lavičce (?) – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 135, 136; tab. 14, 15).

Tabulka 30. Nález z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Ježíšek – 1; panenka kruseler (?) – 2, 3; hlava panenky kruseler – 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 126, 137; tab. 5, 16).

Tabulka 31. Plastika Madony s Ježíškem – 1. Praha 1 – Nové Město, náměstí Republiky; torzo modlící se postavy – 2. Praha 1 – Nové Město, Petrská ulice/ XVIII; žlutě glazovaná postava – 3. Praha 1 – Nové Město, Petrská ulice/ XVIII; panenka kruseler – 4. Praha 1 – Nové Město, Petrská ulice/ XVIII. (Převzato z: Juřinová 2015, 138; tab. 17).

Tabulka 32. Torzo plastiky – 1. Praha 1 – Nové Město, Petrská ulice/ XVIII; spodní část postavy – 2. Praha 1 – Nové Město, Na Poříčí 1076; glazovaná hlava muže – 3. Praha 1 – Nové Město, Na Poříčí 1076; plastika Madony – 4. Praha 1 – Nové Město, Na Poříčí 1076. (Převzato z: Juřinová 2015, 139, 140; tab. 18, 19).

Tabulka 33. Nálezy z výzkumu na Praze 1 – Nové Město, Na Poříčí 1076; muž v baretu – 1, 2; podstava Madony – 3, 4. (Převzato z: Juřinová 2015, 142; tab. 21).

Tabulka 34. Výrobní forma – 1. Praha 1 – Nové Město, Na Poříčí 1076; Madona s korunou – 2. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská 27; Spodní část Madony – 3, 4. Praha 1 – Nové Město, Palackého 716. (Převzato z: Juřinová 2015, 141, 143, 145; tab. 20, 22, 24).

Tabulka 35. Torzo postavy se sepjatýma rukama – 1. Praha 1 – Staré Město, Dům u Sixtů, Celetná ulice; blíže nespecifikovatelná figurka – 2. Praha 1 – Nové Město, Klimentská; panenka kruseler – 3, 4. Praha 1 – Nové Město, Petrské náměstí. (Převzato z: Juřinová 2015, 144; tab. 23).

Tabulka 36. Hlava ženy s korunou – 1, 2. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská ulice 16; žena v šatech – 3, 4. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská ulice 16. (Převzato z: Juřinová 2015, 146; tab. 25).

Tabulka 37. Hlava Madony s korunou – 1. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská ulice 16; hlava ženy se zavřenýma očima – 2. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská ulice 16; koníček s provrtanou dírou v šíji – 3. Praha 1 – Nové Město, Petrská-Mlynářská ulice 290; plastika koníčka – 4. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská 1103. (Převzato z: Juřinová 2015, 145; tab. 24; 3-4: foto Archaia Praha o.p.s.).

Tabulka 38. Nálezy z Prahy 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Žlutozeleně glazovaná hlava koníčka – 1; zeleně glazovaný fragment koníčka – 2; zeleně glazované torzo koníčka – 3; žlutozeleně glazovaný fragment koníčka zdobeným radélkem – 4; neglazovaný koníček – 5; žlutozeleně glazovaný koníček zdobený radélkem – 6. Foto Archaia Praha o.p.s.

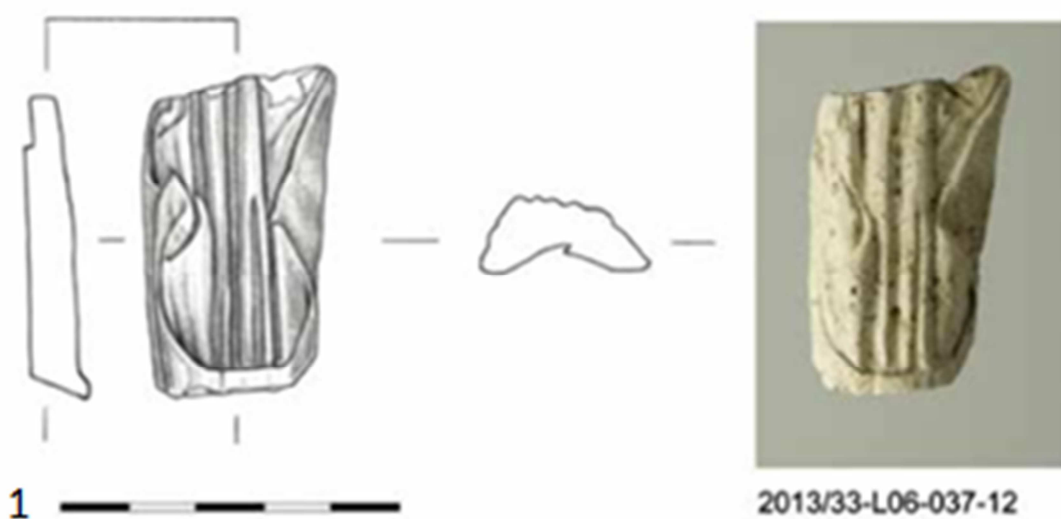
Tabulka 39. Nálezy z Prahy 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Kaolinový koníček se sedlem – 1; torzo zeleně glazovaného koníčka se sedlem – 2; fragment hlavy žlutě glazovaného koníčka – 3; fragment hlavy zeleně glazovaného koníčka – 4; torzo zeleně glazovaného koníčka s naznačeným sedlem – 5; žlutozeleně glazovaný koníček zdobený pod sedlem radélkem – 6. Foto Archaia Praha o.p.s.

Tabulka 40. Žlutozeleně glazovaný koníček ozdobený radélkem – 1. Praha 1 – Staré Město, Dům u Sixtů; koníček s masivním krkem – 2. Praha 1 – Nové Město, Truhlářská 1103; torzo žlutozeleně glazovaného koníčka – 3. Praha 1 – Nové Město, náměstí Republiky; zeleně glazovaná hlava zajíce – 4. Praha 1 – Nové Město, náměstí Republiky; glazované torzo koníčka – 5. Praha 1 – Nové Město, náměstí Republiky; hnědě glazovaný koníček se sedlem – 6. Praha 1 – Nové Město, náměstí Republiky. Foto Archaia Praha o.p.s.

Tabulka 41. Uvnitř žlutě glazovaná miniaturní nádoba – 1. Místo nalezení neznámé; Miniatura politá zelenou glazurou – 2. Místo nalezení neznámé; plastika neglazovaného koníčka ozdobeného radélkem – 3. Praha 1 – Staré Město, Dům u Sixtů. Foto 1-2 P. Kabeláčová; foto 3 Archaia Praha o.p.s.

Tabulka 42. Plastika pravděpodobně světce - 1. Praha 1 – Nové Město, Mikulandská čp. 135.; Miniatura s držadlem – 2. Praha 1 – Malá Strana, Thunovská ulice čp. 192. (Převzato: Cymbalak – Hladíková-Trachtová 2016, 42, obr. 21).

13. SEZNAM PŘÍLOH

Obr. 1. Panenka kruseler z Norimberku.

Grönke, E. – Weinlich, E. 1998: Mode aus Modeln. Kruseler Püppechen und andere Tonfiguren des 14. bis 16. Jahrhunderts aus dem Germanischen Nationalmuseum und anderen Sammlungen. Nürnberg, tab. XI.

14. PŘÍLOHY

Obr. 1: Plastika panenky kruseler z Norimberku, která je totožná s panenkou z výzkumu na náměstí Republiky (Kat. 105.).